

Veronika Lišková

DŮM K PRONAJMUTÍ

Scénář celovečerního filmu

Časoprostor:

Současná dějová linie příběhu se odehrává v Praze v polovině 90. let minulého století. Retrospektivy se v Neliných představách odvíjejí od 50.let dále, až do zmíněné „současnosti“.

Postavy:

Malá Nela 7-10 let

Nela 21-24 let

Marta, Nelina matka

Viktor, Nelin dědeček

Anna, Nelina babička

Klaudie, sousedka

Válečný invalida, starý soused, otec Klaudie

Eman, Nelin strýček

Mladík, Nelin otec

Paní ze sociálky

Obr. 1. Int. Den.

Prvorepubliková vila na jedné z ulic Královských Vinohrad. Je začátek jara, odpolední slunce na dvoře domu pomalu stravuje poslední zbytky sněhu a proměňuje je na kaluže. Šedivý štít vily se na pozadí nízkého slunce strmě vzpíná vzhůru. Zdá se, jako by se mu mraky ve svém spěchání po obloze musely vyhýbat. Zahrada za domem působí nehybně a zpustle. Tající sníh odkrývá tlející neposekanou travu a neshrabané listí pod kmeny starých stromů.

Obr. 2. Int. Den.

V prostorné hale domu bouchnou dveře. Na velkém křišťálovém lustru se zachvěje několik krystalů, sklíček, která na něm ještě zbyla vedle prázdných drátků. Malá dívčí ruka položí boty a školní tašku na první ze schodů vedoucích do vrchního patra domu. Asi sedmiletá Nela, která se zrovna vrátila ze školy, našlapuje opatrně v ponožkách po barevném koberci napříč halou. Uprostřed místnosti se zastaví. Podívá se na lustr nad sebou a potom dolů na ornamenty na koberci. Ještě dva malé kroky a děvčátko znovu zůstane stát. Znehybní těsně před výrazným červeným obrazcem, snad velkým květem, který ve spleti abstraktních vzorů na koberci jako jediný připomíná něco konkrétního. Nela sevře rty a s velkým úsilím vykročí co možná nejdále. Snaží se červený ornament překročit. Opatrně pokládá nohu, aby způsobila co nejmenší hluk. Jak pomalu přenáší váhu, parkety velmi slabě zavržou. Nela s velkým soustředěním dokončí krok a zhluboka se nadechne. Pokračuje po špičkách dál až ke dveřím na druhém konci místnosti. Přilepí na ně ucho a naslouchá. Skloní se klíčové dírce. Chvilí zkoumá malým otvorem prostor na druhé straně. Pak rychle vyskočí a vklouzne za závěs, který lemuje okno hned vedle dveří. Tmavě zelená látka se kolem jejího těla rozvlíní. Na podlaze

po chvíli zmizí i pár malých prstů v ponožkách. Závěs se zklidní do své původní nehybnosti.

Obr. 3. Int. Den

Halou domu se ozve zvuk dovření těžkých vchodových dveří. Těmi do haly vejde dospělá dívka. Je to o sedmnáct let starší Nela. Odhodí pod schody velký batoh a rozepne si zimní kabát. Je udýchaná, vlasy se jí lepí na červené tváře. Rozhlédne se po prostoru, který se před ní otevřel. Přejde doprostřed místnosti. Podívá se na strop nad sebe, na veliký lustr. Sklíčka krystalů, které se ještě pohupují překvapená nečekaným průvanem, se odrazí v Nelině tváři jako změť duhových skvrn. I zelený závěs visící podél oken se jemně rozvlnil. Dívka udělá několik kroků dál po místnosti. Podlaha pod jejíma nohama silně zavrže. Nela se zastaví a skloní oči dolů, pod sebe na trochu vybledlý barevný koberec. Její nohy v ponožkách stojí uprostřed červeného ornamentu, či spíše uprostřed toho, co z něj ještě zůstalo. Nela přejde až ke dveřím na konci místnosti. Chvíli váhá, potom vezme za kliku.

MARTA:

Je tu někdo? Nelo?

Nela se hlasu, který dolehne k jejím uším, skoro lekne. Pustí kliku.

Obr. 4. Int. Den.

Malá Nela je schovaná za závěsem. Snaží se co nejvíc přilepit na zeď. Zatáhne břicho, co to jen jde. Pokrčí prsty u nohou, aby jí na podlaze nevyčuhovaly pod lemem závěsu. Zavře oči a vyčkává. Pak ale uslyší kroky na schodišti. Chvíli váhá, nakonec opatrně vyklouzne ven.

Obr. 5. Int. Den.

Dospělá Nela stojí u dveří na konci haly. Ohlédne se. Uvidí svoji matku Martu stojící nahoře na schodišti. Je to velmi štíhlá žena kolem padesátky, pečlivě upravená - vlasy svázané a po stranách pojištěné sponkami, úzké kalhoty, svetr s řadou malých knoflíků a broží na prsou.

Nela vyjde matce naproti. Nepospíchá, nechá ji sejít po schodech dolů. Marta ale zůstane stát asi dva kroky od ní.

MARTA:

Tak jsi to ty. Čekala jsem tě
později.

NELA:

Ahoj mami.

Ženy na sebe chvíli hledí, prohlíží si mlčky jedna druhou.

MARTA:

Změnila ses. Vypadáš jinak.

Nela se usměje a zavrtí hlavou. Nakonec sama popojde až k Martě a políbí ji na tvář. Po krátkém zaváhání ji nakonec sevře i v náručí. Je vyšší a mohutnější než její matka, takže se musí trochu přikrčit, aby ji dokázala obejmout. Zaboří nos na její šíji. Zhluboka se nadechne, aby ucítila matčinu vůni. Ta však sebou v zápětí cukne, ošije se, takže ji Nela hned zase pustí. Marta se sehne k jejímu batohu a nadzvedne ho. Nela po zavazadle sama natáhne ruku a donutí matku, která očividně zápolí s jeho váhou zase položit. Marta chvíli vzdoruje. Pak si zavazadlo nechá vzít z ruky a začne stoupat nahoru po strmých schodech. Nela chvíli hledí na její záda, pak zvedne batoh a velmi pomalu matku následuje. Bojuje přitom s každým krokem vzhůru s tíhou batohu.

Obr. 6. Int. Den.

Nela vejde za matkou do kuchyně. Opře batoh o lednici a rozhlédne se po pokoji. Na lince jsou připravené suroviny k vaření. Brambory spolu s další zeleninou, rozmrazující maso v hlubokém talíři plném načervenalé vody a koření. Uprostřed kuchyně stojí stůl s modrobílým ubrusem a kolem něho jsou rozestavené čtyři bílé dřevěné židle. I všechno ostatní v kuchyni je bílé, nebo vlivem času trochu zažloutlé. Linka i dlaždice na podlaze.

MARTA:

Jaká byla cesta?

NELA:

Šlo to. Žádné zpoždění.

MARTA:

Máš hlad?

Nela se zastaví pohledem na jedné ze židlí. Marta pustí vodu do dřezu a ohlédne se po dceři. Zachytí tak směr Nelina pohledu. Nela pokrčí rameny.

NELA:

Docela jo.

Marta se v zápětí otočí k lince a začne škrábat brambory. Nela přejde k oknu a podívá se do zahrady. Jedna k druhé tak k sobě stojí zády.

Na obloze za oknem přibýlo mraků. Zvedl se vítr, takže se po nebi honí ještě větší rychlostí. Na holé třešni pod okny se kýve ptačí budka. Její vrzání doléhá skrz sklo až k Neliným uším.

Obr. 7. Int. Den.

Nela sedí naproti Martě u stolu. Jedí. Nela hledí před sebe do talíře. Napichuje na vidličku jen malé kousky a vkládá je velmi pomalu do úst.

MARTA:

Tobě to nechutná?

Nela zvedne hlavu a podívá se na matku. Matka ale nemluví na ní, mluví k malé Nele, která najednou sedí vedle ní s plným talířem. Malá Nela se zadívá do talíře.

MARTA:

Dokud nesníš alespoň půlku, nepůjdeš od stolu.

Malá Nela se zamračí. Najednou se před ní v talíři objeví cizí vidlička a ukradne jí největší kus masa. Malá Nela chvíli nevěřičně hledí do talíře, pak se ohlédne vedle sebe, na místo po své levici, kde se dá v čele stolu vytušit další židle a další stolující. Z téhož místa se ozve k Nele hlas.

VIKTOR (m.o):

Tak. A teď jsi přišla o letadlovou loď.

Malá Nela vrátí svůj překvapený pohled zpátky do talíře a rozesměje se.

VIKTOR (m.o):

No opravdu. Teď tvoje letadla nebudou mít kde přistát.

Malá Nela ještě chvíli s úsměvem zkoumá obsah talíře, a pak se rychle pustí do jídla. Nabere na vidličku hned několik velkých soust a nacpe si je do pusy. Marta zakroutí hlavou.

Obr. 8. Int. Den.

Dospělá Nela hledí přes stůl na matku. Marta pokračuje dál v jídle, aniž by čekala na dceřinu odpověď.

NELA:

Ne, je to dobrý.

Nela se napije, potom napíchne na vidličku větší sousto a rychle ho vloží do úst. Marta pozoruje, jak dcera jí.

Obr. 9. Int. Den.

Marta v kuchyni umývá nádobí, Nela stojí vedle ní a utírá ho.

NELA:

Mami, kde je děda?

Marta domyje poslední talíř a vypne vodu. Vezme si od Nely utěrku a osuší si do ní ruce. Teprve potom kývne bradou směrem k vedlejší místnosti. Nela se nejdříve zatváří nechápavě, pak přejde ke dveřím. Našlapuje pomalu a opatrně, jako by za nimi někoho nechtěla vyrušit. Na chvíli zaváhá, než vezme za kliku. Marta se opře o kuchyňskou linku. Najednou působí unavenější a sešlejší než o pár okamžiků předtím.

Obr. 10. Int. Den.

Nela vejde do obývacího pokoje. Panuje v něm přítmi, protože nejsou roztažené závěsy. Parkety vržou pod Nelinými nohama. Dívka se rozhlédne po místnosti. Pohovka plná barevných polštářů, prázdné houpací křeslo, štos novin a časopisů na stole a vedle nich kupa písemek čekajících na opravení, zatížených matčinými brýlemi. Nela se zadívá na rodinné fotografie opřené o knihy v knihovně. Vidí usměvavého mladého muže v modré uniformě britského Královského letectva, který stojí pod britskou vlajkou u bombardéru Wellington. Na druhé fotografii stojí tentýž muž s mnohem vážnějším výrazem vedle mladé ženy v dlouhých modrých šatech a malého děvčátka. Na dalších fotografiích rozpozná sebe samotnou s matkou a hned vedle si povšimne svého dětského portrétu na zahradě. Oči jí v zápětí sklouznou po pokoji dál. Zastaví se na prádelníku, na němž vedle starého televizoru stojí mosazná urna. Nela k urně opatrně přejde. Víko je pokryté tenkou vrstvou prachu. Nela sfoukne z nádoby usazený prach.

VIKTOR:

Máš pro mě hlášení?

Nela se podívá k oknu, pod nímž stojí houpací křeslo. Na křesle sedí šedivý muž. Je to její dědeček Viktor. Otočí se na ní. V tu chvíli na Nelině místě stojí její o dvacet let mladší já. Malá Nela se rozeběhne k Viktorovi. Così mu podá. Viktor si nasadí brýle a tu malou věc, která není na dálku a v přítmi pokoje rozpoznatelná, si prohlíží. Pokyvuje.

VIKTOR:

Dobře, moc dobře.

Malá Nela se usměje.

VIKTOR:

Jen tak dál.

Viktor vrátí Nele to, co mu přinesla ukázat. Nela věc schová do kapsy, zsalutuje a odběhne pryč z pokoje. Viktor se za vnučkou otočí, potom vrátí svůj pohled nazpět k oknu a k zahradě za ním.

Obr. 11. Int. Den.

Dospělá Nela stojí v obývacím pokoji a hledí na prázdné houpací křeslo. Zadívá se znovu vedle sebe na rodinné fotografie opřené o knihy v knihovně. Pak se otočí zpátky k oknu. Ještě jednou se přesvědčí, jestli je houpací křeslo opravdu prázdné.

Obr. 12. Int. Den.

Úzká chodba s podlahou z tmavohnědých parket a stěnami pokrytými starými zvlněnými tapetami, rozdělená symetricky na třetiny na každé straně párem dveří. Z konce chodby vychází díky širokým balkónovým dveřím intenzivní světlo. Uprostřed stojí velká šatní skříň a vedle ní na zemi leží stará truhla. Vysoko na zdi je umístěný kovový věšák. Na jednom z háčků visí za kožený popruh vzduchovka. Z obývacího pokoje vejde do chodby Nela. Otevře šatní skříň. Rukama i očima přejeđe po ramínek plných květovaných blůz, šatů a jiného dámského oblečení. Nela se zamyslí a skříň zase zavře. Pak se skloní k truhle a otevře ji. Na vrchu jejího obsahu leží několik přikrývek a prostěradel. Nela je začne nadzvedávat. Úplně ve spodu truhly se mihne cíp tmavomodré látky. V tu chvíli nahlédne do chodby Marta.

MARTA:

Hledáš něco?

NELA:

Ale nic.

MARTA:

Všechny svoje věci máš u sebe.

Nela kývne. Marta, počká, až dcera truhlu zase zavře. Teprve potom se vrátí zpátky do obývacího pokoje. Nela se zvedne oči od truhly ke dveřích do svého pokoje.

Obr. 13. Int. Den.

Nela vejde do své ložnice. Rozhlédne se kolem sebe. Je to menší pokoj s postelí a vysokým prádelníkem plným těžkých zásuvek. Zažloutlá omítka se olupuje ze zdí, na velkém okně visí staré krajkové záclony. Hned pod parapet je přiražený psací stůl, na kterém odpočívá několik zaprášených knih. Neliny hračky shlížejí hned vedle dolů z poličky.

Nela se zastaví u prádelníku. Na jeho vrchu leží malý košík plný rozmanitých drobností. Korálky, zrcátko, sponky, kamínky a pozůstatky nejrozličnějších dalších věcí. Nela zanoří prsty do barevné spleti v košíku. Chvíli se jen věcmi prohrabuje, užívá si dotyk starých známých předmětů na svých rukách. Najednou do košíku zaostří a vyloví z něj malý klíček. Prohlíží si ho ve své dlani. Potom přejde ke stolu a skloní se pod něj. Zaloví v jeho zadní části, až kdesi pod parapetem okna. Odtud, z utajené přihrádky vytáhne kovovou krabičku zajištěnou malým zámekem. Posadí se s ní na postel a klíčkem ji odemkne. Pod víkem leží zápisník a pero. Nela chvíli hledí na obsah krabičky ve svém klíně, jakoby váhala, zda má svůj znovuobjevený poklad vyjmout ven. Nakonec ho nechá zase zmizet pod kovovým víkem.

Obr. 14. Int. Den.

Nela vejde do koupelny. Pustí vodu a opláchne si obličej. Podívá se na sebe do zrcadla. Voda jí stéká po tváři. Nela si osuší obličej a chvíli naslouchá. Pak vlezde do vany a otevře zrezivělá dvířka zasazená mezi dlaždicemi. Natočí se tak, aby byla uchem blíž ke stoupačkám ukrytým v prostoru za dvířky. Zase se zaposlouchá. K jejím uším doléhá zprvu jen tiché šumění. To v zápětí několikrát po sobě přeruší série jiných zvuků - tóny starého gramofonu, kroky dopadající na podlahu, ženský hlas. Dolehnou k Neliným uším jen na pár okamžiků jako ozvěny jejích vzpomínek i paměti domu. Následuje opět tiché šumění. Nela dál stojí, naslouchá. Tentokrát ticho naruší mnohem konkrétnější zvuk. Do koupelny k ní dolehne z útrob domu zvuk domovního zvonku. Nela se lekne a zvedne hlavu.

Obr. 15. Int. Den.

Nela vyjde z koupelny na chodbu. Dveře do obývacího pokoje jsou pootevřené. Stejně tak dveře z obývacího pokoje do kuchyně a odtud dál do předsíně. Nela projde pokoji až na schodiště. V hale pod ní stojí Viktor a proti němu dvě postavy v dlouhých tmavých pláštích. Muž a žena.

VIKTOR:

To nemůžete.

Nela zůstane stát na schodech a začne zkoumat návštěvníky. Ženě může být kolem čtyřicítky. Vlasy má vyčesané do uhlazeného drdolu, lícní kosti vystupují na jejím hubeném obličejí. Rty jí pokrývá výrazná rtěnka. Hledí Viktorovi zpříma do očí, Viktorova slova jí vykreslí na rudých rtech cynický úsměv. Muž má krátké světlé vlasy a hladce oholenou tvář. Nejprve si prohlédne Viktora, potom začne přecházet

po hale a rozhlížet se kolem sebe. Tvář má nehybnou. Žena rozevře desky a cosi zapíše do papíru mezi nimi.

ŽENA:

Řekla jsem to jasně. Tenhle dům je pro vaši rodinu příliš velký. Do konce týdne se přestěhujte do horního patra.

Žena svoje desky zase zavře. Do domu vejde zvenku mladá žena v zimním saku, pod níž jí vykukuje sukně dlouhých modrých šatů. V náruči nese batole v zavinovačce. Je to Anna, Nelina babička, s malou Martou v náruči. Sundá si klobouk a překvapeně hledí na návštěvníky v jejich domě i bledého manžela. Muž v dlouhém kabátě se nahne k Viktorovi.

MUŽ:

Být vámi, byl bych rád. Sám nejlíp víte, že by to mohlo být mnohem horší.

Anna se zamračí a vstoupí mezi muže a Viktora.

ANNA:

Co se tady...

Viktor chytne manželku za předloktí, čímž ji utiší. Přitáhne ji ke svému boku. Dvojice v dlouhých kabátech se sama odebere ke dveřím a odejde pryč. Těžké domovní dveře jejich odchod stvrdí silným bouchnutím. Viktor stojí jako socha. Hledí do podlahy, stále přitom svírá předloktí své ženy. Anna se Viktorovi vysmýkne, chytne ho sama za ruku a odvádí ho halou dál do domu. Nela stále stojí na schodišti a hledí dolů za nimi. Pak se obrátí a začne stoupat vzhůru do horního patra.

Obr. 16. Int. Den.

Nela vejde do obývacího pokoje. V ruce drží obálku. Její matka sedí na pohovce a opravuje písemky.

MARTA:

Kdo to byl?

NELA:

Poštačka.

Nela si přisedne k matce a položí obálku před ní na stůl. Sleduje, jak slídívý červený fix v matčině ruce kontroluje na papíru řádek za řádkem.

NELA:

Nechceš to nechat na jindy?

MARTA:

Nemůžu. Slíbila jsem jim, že to bude zítra opravený.

Nela se zadívá na matčinu tvář. Pozoruje její soustředěný výraz.

NELA:

Víš, že ty ses vůbec nezměnila?
Vypadáš pořád stejně.

Marta si posune brýle blíž ke kořeni nosu a podívá se po chvíli ticha na dceru.

MARTA:

Zestárkla jsem.

Marta skloní hlavu zpátky k písemkám. Nela sklopí oči do podlahy.

MARTA:

Copak, nudíš se?

Nela na matčinu otázku nereaguje. Místo toho vezme do ruky jeden z popsaných papírů, který ještě čeká na opravení.

NELA:

Máš ještě jednu červenou?

Marta se podívá překvapeně na dceru. Nela pokrčí rameny.

NELA:

No co? Pomůžu ti.

Marta chvíli váhá, pak před dceru přisune svoje pouzdro na tužky. Tváří se stále překvapeně, možná trochu nedůvěřivě. Nela z něj vyloví jednu z propisek a pustí se do kontroly.

Obr. 17. Int. Den.

Nela sedí na pohovce vedle matky, hlavu má zakloněnou a hledí do stropu. Ruka s písemkou jí visí z pohovky dolů k zemi. Marta se usměje, oči přitom nezvedne od práce.

MARTA:

Snad jsi nezapomněla češtinu?

NELA:

Pustím sem trochu vzduchu, třeba si můj mozek rozpomene na slovesný třídy.

Nela odloží písemku. Vstane z pohovky, přejde k oknu a pootevře ho. Podívá se ven na dvůr a na zahradu. Z lavičky s nohama ukrytýma mezi zbytky sněhu a zahnědlou lehlou trávou se odlupuje zelená barva a obnažuje mokré dřevo. Nela na chvíli zavře oči, jak ucítí čerstvý vzduch na své tváři.

Obr. 18. Ext. Den.

Na dvoře, hned pod schody stojí gramofon, lampa a velký kufr. Dveře do domu jsou otevřené. Mezi jejich rámem se mihne štíhlá silueta. Ženské ruce zápolí s kufrem, lem sukně se zavlní nad úzkými kotníky, které balancují v odřených střevících

Obr. 19. Int. Den.

Nela stojí u okna. Oči má zavřené. Najednou k ní dolehne dědečkův hlas.

VIKTOR (m.o):

Přece nemají právo... Nemohou...

Nela trhne hlavou. U okna vedle ní stojí Viktor. Hledí skrz sklo dolů pod sebe na dvůr. Je rozrušený, těžce dýchá, nedaří se mu souvisle dokončit věty. Anna stojí za jeho zády, čelo má zabořené mezi Viktorovy lopatky a objímá ho v pase.

VIKTOR (m.o):

Zabít mě... To chtějí... Už jednou chtěli. A teď dvě pijavice, přímo tady... Aby toho na mě co nejvíc napráskaly... Vysajou mě. Přimo v mým domě.

Viktor je bílý jako stěna. Jeho rysy jsou nehybné, jen nad pravým okem mu cuká obočí. Pevně svírá svoje ruce. Prsty má semknutou jednu dlaň v druhou. Z křečovitému sevření mu naběhly kolem šlach velké modré žíly.

Na dvoře pod nimi zrovna vykládají tři muži nábytek z malého nákladního vozu. Drobná, patrně velmi mladá žena

s blondatými vlasy mezi ně vběhne ze dveří. Kličkuje kolem nich s menšími kusy nábytku. Než vyběhne schody, natáhne svoji štíhlou rukou ještě pro stojací lampu a vynese ji do domu v podpaždí. Na kolečkovém křesle opodál sedí lehce prošedivělý muž. Ani jednomu z nich není z oken vidět do tváře.

Nela uslyší dětské mrmlání. Ohlédne se za sebe do pokoje. Na koberci na zemi vedle pohovky si hraje batole, malá Marta. Cosi si pro sebe spokojeně breptá. Pokoj najednou není úplně zařízený, některé skřínky jsou prázdné, knihy a porcelán zatím čekají vyskládané na prádelnicích. Celkově je v pokoji nábytku nadbytek. Nela se podívá zpátky skrz okno na dvůr.

Obr. 20. Ext. Den.

Za oknem horního patra domu stojí sama dospělá Nela. Její silueta za sklem na pozadí rozložitého domu téměř zaniká. Dvůr pod domem je prázdný, stejně jako jeho zahrada.

Obr. 21. Int. Den.

Nela se otočí od okna do pokoje. Její matka stále sedí na pohovce a opravuje písemky. Vstane a přejde ke gramofonu, který stojí pod oknem vedle houpacího křesla. Nadzvedne jeho víko.

NELA:

Funguje ještě?

Marta pokrčí rameny. Věnuje dál pozornost svojí práci. Nela otře do trička desku, která v gramofonu čekala připravená, zatočí klikou a uvolní jehlu. Z gramofonu se ozve píseň od Very Lynn We'll Meet Again. Marta ihned zvedne hlavu, zdá se, že si na tóny linoucí se z desky dobře vzpomíná. Červený fix v její ruce sjede po papíru tam, kam nemá. Nela

hledí na otáčející se desku v gramofonu. Potom se podívá na matku.

NELA:

Vždycky jsi učil?

MARTA:

A ty jsi vždycky chtěla hlídat malý děti u cizích lidí?

NELA:

Já jsem se ptala první.

MARTA:

Ne.

NELA:

A?

MARTA:

Musím to dodělat.

Nela si povzdychne a vydá se ke dveřím do kuchyně.

NELA:

Zkusím tady najít nějaký víno.

Jen co za Nelou zaklapnou dveře, opře se Marta o pohovku. Odloží brýle i všechno ostatní a zhluboka vydechne. Pokojem se stále rozléhá hudba z desky.

Obr. 22. Int. Den.

Nela otevře jednu z kuchyňských skříněk. Chvíli hledí na regály plné zavařovaček s okurkami a kompoty, prázdné krabičky od nejrůznějších potravin, koření, několik lahví s octem i s neidentifikovatelnými tekutinami. Nela jednu takovou láhev vezme do ruky, odšroubuje její víčko a přičichne k obsahu. Obličej se jí zkříví nelibostí.

Obr. 23. Int. Den.

Marta na pohovce si rukou přejede po šíji a potom po temeni. Prsty nahmátne sponu ve vlasech a povolí ji. Uvolní i sponky, které jistily její účes vedle spánků. Prameny se Martě svezou na ramena. Bez brýlí a s rozpuštěnými vlasy najednou vypadá mladší.

Obr. 24. Int. Den.

Nela položí láhev s podivným obsahem zpátky do regálu. Stoupne si na špičky a zkontroluje ještě nejvyšší foch. Až na něm, úplně vzadu za prázdnými sklenicemi od okurek zahlédne láhev červeného vína. S obtížemi ji vyloví. Chvilí ji zkoumá proti světlu, prohlíží si etiketu, pak pokrčí rameny a začne hledat vinné skleničky. Ve skřínce nad dřezem najde jen jedinou.

Obr. 25. Int. Den.

Nela se vrátí do obývacího pokoje s lahví vína a jednou skleničkou v ruce. Zůstane ale stát mezi dveřmi. Na pohovce, na stejném místě jako předtím, sedí Marta. Nejsou to však jen její rozpuštěné vlasy, co se změnilo. Spolu s Martou jsou v obývacím pokoji ještě dva muži. Jeden z nich, ten nenápadnější a o něco mladší v nevýrazné košili, ji drží okolo ramen. Druhý sedí sám v křesle, má knírek a džínovou bundu. Je to Eman, budoucí Nelin strýček. V pokoji stále hraje gramofon. V hudbě zaniká rozhovor Marty i jejích společníků, zůstává z něj zřetelný jen smích. Trojice má před sebou poháry s vínem. Marta se usmívá, často sklouzne pohledem na Emanu. Jsou to i její gesta, co ji činí mladší. V pokoji stále hraje deska s hudbou. Dveřmi do pokoje vejde Viktor. Zamračí se na Martu a její společníky, vypne gramofon a zase odejde.

Martina tvář ztuhne, do dalších úsměvů se již musí nutit. Nela proklouzne pokojem za dědečkem.

Obr. 26. Int. Den.

Nela vyjde z obývacího pokoje na chodbu. Dveře do jednoho z pokojů jsou otevřené. Dívka nahlédne dovnitř. Otevře se před ní ložnice. Na posteli leží Anna. Má zavřené oči. Viktor je usazený na posteli u ní. Čelo má zapřené do dlaně, druhou rukou drží manželku za její zápěstí.

Obr. 27. Int. Den.

Nela vrátí do obývacího pokoje. Deska se v gramofonu otáčí naprázdno. Na pohovce sedí už samotná Marta. Písemky již odložila na kraj stolu, místo nich před ní čekají dvě skleničky. Nela postaví před matku třetí sklenku, tu, kterou přinesla z kuchyně, a otevře láhev s vínem. Rozlije víno do všech třech sklenic. Když nalévá do třetí, Marta se na ni překvapeně podívá.

NELA:

Ta je pro dědu.

MARTA:

Ach tak.

Marta uznale a přitom trochu cynicky kývne. Potom si obě ženy připijí. Marta svou skleničku odloží a sepne si vlasy zase zpátky do spony.

MARTA:

Nikdy jsem nechtěla být učitelka, to přece víš. Chtěla jsem pryč.

NELA:

Kam pryč?

MARTA:

Bylo mi to jedno. Tenkrát bych jela kamkoli. Na sever nebo na jih, nebo za oceán. Ale nakonec jeli jiní.

NELA:

Myslíš tá... *(Nela slovo nedokončí)*
...otce a strýce? Proč jsi zůstala?
Kvůli mně?

MARTA:

Tenkrát jsem ještě nevěděla, že tě čekám.

Marta se podívá na třetí sklenici s vínem. Mluví k Nele poněkud stroze a komisičně. Ne tak, jako by něco vyprávěla. Vzpomínky jí očividně nejsou příjemné.

NELA:

Tak proč?

Marta zakroučí hlavou, je překvapená, že se jí Nela dál vyptává.

MARTA:

To je přece jasný. Hlavně kvůli němu.

Nela si všimne směru matčina pohledu a také se podívá na sklenici, která jako jediná zůstala plná. Marta si nervózně poposedne.

NELA:

Děda nechtěl, abys jela?

MARTA:

Když umřela babička, myslel si, že za to můžou komunisti. Věřil, že ho chtějí donutit, aby se vzdal, a pak si pro něj znovu přijdou. Nemohla

jsem mu to vymluvit. Pak jsi ale
přišla ty a všechno bylo jinak.

Marta se zamyslí. Nela se snaží číst v její tváři, ta se
ale stala během okamžiku nepřístupnou.

NELA:

Jak jinak?

Marta se na Nelu nepodívá. Místo toho rychle dopije svůj
pohár, a pak se nahne, aby si sklenici doplnila.

MARTA:

To ti přece nemusím povídat.

Marta přiloží znovu pohár ke rtům. I Nela se napije.

Obr. 28. Int. Den.

V obývacím pokoji se zešeřilo. Víno v třetí sklenici září
ve slabém světle lampičky karmínovou barvou. Marta si
promne oči a prohne se v zádech. Nahne se na stůl pro
kupičku opravených písemek a brýle. Potom vstane z pohovky.

MARTA:

Půjdu spát.

NELA:

Já za chvíli taky.

MARTA:

Dobrou noc.

NELA:

Dobrou.

Marta odejde z pokoje. Nela zívne a také se zvedne. Zhasne
lampičku. V pokoji se rozhostí tma. Jen houpací křeslo u
okna ozařuje slabý kužel světla, který do pokoje dopadá
z ulice.

Obr. 29. Int. Noc.

Nela vejde do své ložnice. Mezi knihami na stole leží učebnice biologie. Nela namátkou otevře knihu na náhodném místě. Na stránce před ní se objeví obrázek vosy a její stavby těla. Nela si pro sebe přečte nahlas jednu z popisek.

NELA:

Vosa obecná je zástupce jedovatého blanokřídlého hmyzu z čeledi sršňovitých. Na rozdíl od včel může své žihadlo použít opakovaně, neboť není opatřeno zpětnými háčky. Vosy si staví své hnízdo obvykle v zemi, například v lesích a zahradách, podél břehů vod a cest, někdy také v tmavých dutinách nad zemí...

Nela se pro sebe usměje. Lehne si s knihou na postel a pokračuje ve čtení a listování.

Obr. 30. Int. Noc.

Malá Nela leží v posteli ve svém pokoji. Usnula s knihou rozevřenou na prsou a rozsvícenou lampičkou. Do pokoje vejde Viktor. Klapnutí dveří Nelu probudí. Děvčátko hmouří oči proti světlu. Viktor zhasne lampičku a posadí se vedle Nely na postel.

VIKTOR:

Nelo, teď mě bedlivě poslouchej.

Nela se také posadí, aby dala najevo, že už je čilá.

VIKTOR:

Už nestačí vědět, že s námi v domě
bydlí nepřátelé. Musíme být chytřejší
a začít s nimi bojovat.

Nela vykulí oči.

MALÁ NELA:

Jak?

VIKTOR:

Musíme o nich vědět víc, než oni vědí
o nás. A oni toho vědí hodně. Takže
my musíme vědět všechno. A oni...

MALÁ NELA:

Nic.

Viktor se usměje a podá Nele malý zápisník. Děvčátko si
sešit prohlíží. Obrací ho v rukách ze všech stran. Podívá
se na dědečka, potom zpátky na zápisník.

Obr. 31. Int. Den.

Viktor sedí v obývacím pokoji na svém houpacím křesle. U
ucha si přidržuje rádio, na kterém se neúspěšně snaží
naladit nějaké vysílání. Z rádia se střídavě ozývá šumění a
střídavě slova v cizích jazycích. Francouzská a anglická.
Ta však vždy zalne nové šumění. V pokoji současně hraje
poměrně nahlas gramofon. Viktor navíc občas vši silou dupne
do podlahy, až se z toho otrásají skleničky v prosklené
vitřině opodál.

Do pokoje nahlédne Marta, za jejími boky vykukuje malá
Nela. Marta pozoruje svého otce s bezmocným výrazem. Když
si Viktor všimne dcery stojící mezi dveřmi, vydá jasný
povel.

VIKTOR:

Zavři!

Marta zkříží ruce na prsou a zavře dveře. Viktor se dál snaží ladit. O chvíli později do pokoje vejde malá Nela. S co největší možnou důkladností za sebou zavře dveře. Přejde k dědečkovi, chytne ho za ruku a zacloumá s ním.

MALÁ NELA:

Dědo!

Viktor se Nelou nenechá vyrušit.

MALÁ NELA:

Chci ti něco ukázat.

Viktor zavrtí hlavou a dál se věnuje rádiu. Nela sklopí hlavu a odejde z pokoje pryč.

Obr. 32. Int. Den.

V obývacím pokoji spodního patra domu se třese strop tak, že rozpochoval malý závěsný lustr visící v jeho prostředku. Ze shora se ozývá gramofon a Viktorovo dupání. Starý invalida na svém vozíku hledí nehybně skrz okno do zahrady. Nevidíme mu do tváře, sedí ve svém županu otočený zády do místnosti. Rodinné fotografie jeho a jeho dcery odpočívají opřené na knihovně, stejně jako v bytě o patro výš.

Do pokoje vejde jeho dcera, Klaudie. Její silueta se mihne pokojem, z temene jí visí blondatý cop. Chytne invalidní vozík a začne tlačit otce z místnosti pryč. Ani tentokrát nevidíme dvojici zpřímá do tváře. Jejich postavy proklouznou prostorem jako dva stíny a zmizí za dveřmi do

dalšího pokoje. Lustr se dál pohupuje vlivem otřesů z horního patra jako malé kyvadlo.

Obr. 33. Int. Den.

Malá Nela vejde do koupelny a klekne si na zem pod umyvadlo. Na podlahu vedle sebe položí zápisník, který dostala od dědečka. Prsty vyjme jednu uvolněnou dlaždici z vany. Za dlaždici se objeví díra, malá průrva s odpadními rourami. Nela se trochu zkříví obličej odporem. Zacpe si nos. Pak si lehne na podlahu tak, aby měla hlavu co nejblíže odkryté díře. Poslouchá. Šachtou k ní doléhá různé nekonkrétní šumění.

Obr. 34. Int. Den.

Viktor odlož rádio na prádelník a zmáčkne vypínač na gramofonu. Vyjde z obývacího pokoje do úzké chodby. Přejede očima po dvou párech dveří. Nakonec zvolí ty, které vedou do koupelny. Strčí hlavu dovnitř a uvidí malou Nelu ležící na podlaze. Nela se podívá na dědečka a rychle si přiloží prst na ústa. Viktorovi se zablýskne radost v očích. Položí se na břicho na podlahu vedle Nely. Ta mu uvolní místo u uvolněné dlaždice. Viktor se nejprve zaposlouchá. Potom začichá.

VIKTOR (šeptem):

Králík.

MALÁ NELA:

Co?

VIKTOR:

Takhle smrdí jenom králík. Určitě pečou králíka.

MALÁ NELA (šeptem):

To nebude králík.

VIKTOR (šeptem):

Ale bude.

Nela se zakření. Viktor vrátí dlaždičku na svoje místo. Klekne na všechny čtyři, přikrčí se a kývne na Nelu. Kalhoty mu vyjedou po lýtkách výš a odhalí podvazky držící jeho ponožky. Viktor se odplíží z koupelny. Nela se plazí za ním. Její hubená kolena a předloktí přitom klapají o tvrdou podlahu. Dvojice se doplazí až pod okno na konec chodby. Nela popadá dech. Viktor zavrtí hlavou.

VIKTOR:

Takhle by to nešlo.

Nela se unaveně posadí na podlahu a nechápavě sleduje dědečka. Viktor se znovu začne plížit. Jeho klouby ale také nepatří mezi nejtišší.

VIKTOR:

Musíš opatrně přenášet váhu. Přelívat ji tělem jako had.

Nela kývne a začne se plížit za dědečkem zpátky na druhý konec chodby.

Obr. 35. Int. Noc

Nela se probudí ve svém pokoji, oblečená a s učebnicí biologie na prsou. Vyjde z pokoje na tmavou chodbu. Všimne si, že dveře do matčiny ložnice jsou otevřené. Za nimi se ozývá pravidelné oddechování. Nela našlapuje po špičkách, stará podlaha pod ní vrže. Zastaví se u dveří do koupelny a opatrně je otevře. Panty vydají další skřípavý zvuk. Nela vejde dovnitř a rozsvítí zářivku. Začne si čistit zuby.

VIKTOR:

Ještě pořád to není ono. Musíš víc trénovat.

Nela se podívá do zrcadla před sebou. Na vaně za jejími zády vidí v odrazu sedět Viktora. Nela skloní hlavu k umyvadlu a vypláchne si pusou. Když se otočí zpátky do místnosti, nikdo již na vaně neseď. Nela se ostatně chová tak, jako by tam ani nikdo neseď. Vypne zářivku a vyjde z koupelny. S velkou opatrností pustí kliku a plíží se dál ke svému pokoji. Našlapuje obezřetně. Podlaha tentokrát na její kroky reaguje mnohem klidněji.

Obr. 36. Int. Noc

Nela, již převlečená do noční košile, zhasne světlo ve svém pokoji a položí se na postel. Zavře oči. Na okně vedle ní se hýbe záclona. Není to však jen průvan, kdo ji rozpohyboval. Na parapetu sedí její mladší já, taktéž v noční košili. O kolena má opřený svůj zápisník. V puse drží světle modré plnicí pero. Hledí dolů na dvůr a k vchodovým dveřím. Světlo z oken sousedů vykresluje na zbytcích sněhu malé ostrůvky.

Obr. 37. Int. Den

Nela vejde ráno v noční košili a svetru do kuchyně. Ve dřezu stojí tři prázdné vinné skleničky. Nela napustí vodu do konvice a postaví vodu na čaj. Otevře skříňku s hrníčky. Chvilí hledí dovnitř a váhá. Pak ze skříňky vyloví otlučený kameninový hrnek, který byl zastrčený úplně vzadu.

Obr. 38. Int. Den

Z obývacího pokoje vejde do chodby Nela s hrnkem plným čaje. Opatrnými kroky přejde až k balkónu. Chvíli zápolí s klíčkem v zámku dveří, potom v ponožkách vkročí na mokrý popraskaný beton. Opře se o zábradlí. Z hrnku s čajem v jejích dlaních stoupá pára. Nela se dívá do zahrady, z které už zmizel všechn sních.

Na balkón vejde Marta. První, co upoutá její pohled je opraskaný hrníček v Neliných dlaních. Podívá se na něj, pak na Nelu. V zápětí jí oči sklouznou na nohy její dcery stojící v ponožkách na mokrém betonu. Nela si matčina pohledu všimne a ohne prsty, jako by je chtěla schovat. Marta pak ukáže na opadanou omítku na zdech domu.

MARTA:

Mělo by se tady s tím co nejdřív něco udělat.

Nela upije z čaje.

MARTA:

Ale to tě asi nezajímá.

NELA:

Ale mami, to víš, že zajímá.

Marta se podívá Nele do tváře. Tentokrát je to Nela, kdo hledí dál před sebe a neotočí se. Marta semkne rty.

NELA:

Někdy je ale hezký nechat věci, tak jak jsou. Nechat je žít.

MARTA:

To jo, obzvlášt, když ti pak spadnou na hlavu.

Nela se otočí na matku. Tváří se trochu vzdorovitě, ale odpoví matce naprosto klidným hlasem.

NELA:

Líbí se mi, že to tady vypadá pořád stejně.

Marta se znovu podívá na hrnek v Neliných dlaních.

MARTA:

Musím do školy.

Nela se otočí zpátky na zahradu. Povzdychne si. Marta odejde pryč.

Obr. 39. Int. Den

Nela vejde do koupelny. Svlékne si mokré ponožky a odloží je na topení. Pak se skloní k vaně. Vezme do ruky špunt a otočí kohoutkem. Ten jí ale zůstane v ruce dřív, než se začne napouštět voda. Nela tak zůstane stát se špuntem v jedné ruce a s kohoutkem v druhé.

VIKTOR (m.o):

Pssst!

Nela zvedne oči. Ve vaně před ní stojí Viktor, prst má přiložený před ústy. Ve skutečnosti ale nemluví k dospělé Nele, ale k jejímu malému já, která najednou stojí vedle něho ve vaně.

VIKTOR (šeptem):

Teď poslouchej.

Malá Nela nastraží uši, ale nic neslyší. Netrpělivě se ošije.

MALÁ NELA:

Co, dědo?

VIKTOR (šeptem):

No poslouchej. Tohle je lepší než ta díra pod vanou.

Viktor zvedne malou Nelu do vzduchu, aby mohla přiložit uši blíže ke stoupačkám. Děvčátko se znovu zaposlouchá. Najednou je slyšet směs zvuků - starý gramofon, kroky přecházející po podlaze, hlasy.

VIKTOR (šeptem):

Slyšíš? Vždycky pouští gramofon, aby nebylo slyšet, co si povídají.

MALÁ NELA (šeptem):

Jako ty.

Viktor se trochu zamračí a postaví malou Nelu zpátky do vany. Ta se nadechne k další otázce. Viktor si přiloží prst na ústa, aby jí dal najevo, že musí také šeptat. Děvčátko jeho gesto opakuje na znamení, že pochopilo důležitost dědečkovy výzvy.

Obr. 40. Int. Den

Nela stojí vedle vany. Jediný živý tvor uvnitř ní je malá rybenka šmejdící okolo odtoku. Nela nasadí zpátky upadlý kohoutek a pustí vodu. Proud spláchne hmyz zpátky do odtoku. Nela vanu zašpuntuje a posadí se na její okraj. Postaví si jednu bosou nohu na nárt té druhé tak, aby se navzájem hřály.

Obr. 41. Int. Den

Nela se obléká u sebe v pokoji. Má mokré vlasy, přes ramena jí leží ručník. Vyjde ven na chodbu a otevře truhlu. Chvíli bojuje s vrstvou látek a pokrývek, až úplně vespodu nahmátne to, co hledala.

Obr. 42. Int. Den

Viktor stojí s malou Nelou u šatní skříně. Otevře skříň, rozhlédne se na obě strany chodby. Potom ukáže na závěs u dveří na balkón.

VIKTOR:

Zatáhni.

Nela odběhne a rychle zatáhne okno. V chodbě se rozhostí přítmí. Viktor vytáhne ze skříně ramínko, na kterém visí jeho vojenská uniforma. Nela sleduje každý dědečkův pohyb. Viktor si uniformu oblékne a narovná se. Nela se dívá na dědečka jako na svatostánek. Prsty rukou má propletené, zorničky rozšířené. Viktor se před ní projde chodbou na konec a zase zpátky. Žluté nášivky vojenské hodnosti na jeho pažích září do tmy.

VIKTOR:

Tak co tomu říkáš? Royal Air Force.

MALÁ NELÁ:

Rojál Éfors...

Nela se usmívá, přejíždí prsty opatrně po dědečkových prýmkách, knoflících a nášivkách.

Obr. 43. Int. Den

Na truhle v chodbě se zataženým závěsem sedí Viktor a malá Nela v jeho uniformě. Viktor pomáhá Nele držet vzduchovku.

VIKTOR (šeptem):

Připravit, zamířit...

Míří spolu ke dveřím do obývacího pokoje. V těch se najednou objeví Marta.

VIKTOR A MALÁ NELA (polohlasně):

Pal!

Nela se rozesměje. Viktor sklopí vzduchovku k zemi. Marta zůstane stát mezi dveřmi.

MARTA:

Nelo, už máš úkoly?

Nela zavrtí hlavou.

MARTA:

Tak utíkej.

Nela se poslušně zvedne a odběhne do pokoje. Marta se podívá na Viktora.

MARTA:

Co si, prosím tě, myslíš, že děláš?

VIKTOR:

Hrajeme si.

Marta ukáže na vzduchovku.

MARTA:

Takhle?

VIKTOR:

Je to jenom vzduchovka. Ani není nabitá.

MARTA:

Nechci, abys jí motal hlavu válkou a podobnýma nesmyslami.

Marta se chytne za ústa. Sama se lekne toho, co právě řekla. Viktor pověsí vzduchovku na věšák nad truhlou. Zvedne hrdě bradu a klidným krokem mine Martu. O to silněji však za sebou přibouchne dveře. Marta zavře oči. Pak projde chodbou až k balkónu a prudce roztáhne závěsy. Do prostoru dopadne zpátky světlo.

Obr. 44. Int. Den

Malá Nela sedí ve svém pokoji za stolem v uniformě a netrpělivě komíhá nohama. Před ní leží zavřený školní sešit a pero. Nela sešit chvíli pozoruje. Nakonec ho pečlivě vyměřeným pohybem odsune kousek dál od sebe a vstane. Zaleze pod stůl a odkudsi z jeho útrob vyloví kovovou krabičku. Posadí se s ní na postel a položí si ji do klína. Sáhne si na zátylek a chvíli oběma rukama bojuje s čímsi drobným pod límcem uniformy, až vytáhne spod trička řetízek, na kterém se houpe malý klíček. Nela ho nechá sklouznout do své dlaně a krabičku jím odemkne. Vyjme z ní malý zápisník, ten, který dostala od dědečka. Má najednou mnohem radostnější výraz. Vyleze s ním na parapet. Podívá se dolů do zahrady. Na zahradě pod jejími okny sedí Klaudie se svým otcem. Starý pán je zabalený do přikrývky, sousedka má hlavu skloněnou ke knize. Malá Nela cosi zapíše do svého zápisníku.

Obr. 45. Int. Den

Dospělá Nela leží na posteli ve svém pokoji a čte si ze svého dětského zápisníku. Uniforma jejího dědečka visí přehozená u stolu přes židli. V Nelině tváři se střídají úsměvy s náznaky nostalgického dojetí.

Ozve se zaklepání na Neliny dveře. Ihned poté vejde dovnitř Marta. Ještě dřív, než se podívá na dceru, se její oči zastaví na uniformě. Jakmile ji uvidí, zase za sebou zabouchne dveře. Nela se zamračí. Vstane z postele a jde za matkou.

Obr. 46. Int. Noc

Nela projde prázdným obývacím pokojem do kuchyně. Tam najde Martu, která zrychlenými pohyby uklízí jídlo do ledničky. Nela se opře o rám dveří, chvíli matku pozoruje.

NELA:

Mami, co se děje?

MARTA:

Co se děje?

Marta bouchne dveřmi od ledničky.

MARTA:

Já ti povím, co se děje. Přijedeš si po třech letech, co jsi se skoro neozvala, domů a chováš se, jako bys tady oživovala nějaký muzeum voskových figurín. Co si sakra myslíš, že děláš? Jenom všechno vytaháš a za pár dní zase zmizíš.

Nela chvíli bezmocně hledí do podlahy, pak se otočí a odejde.

Obr. 47. Int. Noc

Dospělá Nela sedí na parapetu ve svém pokoji. Bradu má opřenu o kolena. Hledí oknem do tmy.

Z postele vykoukne malá Nela. Podívá se na budík. Ukazuje půlnoc. Vyskočí z postele a skloní se pod ní k zemi. Vytáhne malou krabici od bot. Otevře víko. Dno krabice je vystlané vrstvičkou pilin. Na pilinách sedí malá bílá myš. Nela vezme myš opatrně do ruky. Zavře ji do svých dlaní, aby jí neutekla. Pak zašeptá mezi prsty.

MALÁ NELA (šeptem):

Teď je řada na tobě. Ale musíš být opatrný. Nesmí tě objevit.

Obr. 48. Int. Noc.

Malá Nela v noční košili vejde do tmavé kuchyně. Rozhlédne se kolem sebe, chvíli váhá, hledí střídavě na své ruce a střídavě bloudí očima po místnosti. Nakonec odloží myš do dřezu. Otevře ledničku, čímž se místnost ozáří půlměsícem světla, a vyndá z ní kousek sýra.

MALÁ NELA:

To budeš mít na cestu.

Do kuchyně nehlédne Marta v županu. Nela si matky nevšimne, jak ulamuje kousek sýra. Lednici přitom nechala otevřenou.

MARTA:

Co tady děláš?

Nela se lekne a schová sýr za zády.

MALÁ NELA:

Mám hlad.

MARTA:

Máš hlad? Víš kolik je hodin?

Nela zavrtí hlavou.

MARTA:

Ohřeju ti sklenici mléka.

Marta vyndá z lednice mléko a zavře ji. Nela se mezitím ohlédne ke dřezu. Dřez je prázdný. Myš v něm není. Marta se zamračí. Nechápe, kam se její dcera dívá.

MALÁ NELA:

Už nemám hlad.

MARTA:

Ne? Tak honem do postele.

Nela se ještě jednou rozhlédne po kuchyni. Přejede očima po všech koutech a po podlaze. Dokonce se trochu přikrčí a nahlédne pod kuchyňský stůl. Ani jinde v místnosti hlodavce nevidí. Hodiny na lednici tikají a neúprosně prozrazují Nelinu prodlevu v odchodu.

MARTA:

Tak co jsem řekla?

Nela skloní hlavu a vydá se ke dveřím.

MARTA:

Počkej. Nezapomněla jsi na něco?

Nela se usměje a jde matku políbit. Potom odběhne z kuchyně. Marta pozoruje jak se za dceřinými hubenými zády vlní její bílá noční košile.

Obr. 49. Int. Den.

Malá Nela stojí uprostřed haly. Odrazí se a dlouhým lehkým krokem překročí červený motiv. Po špičkách dojde až ke dveřím pod schodištěm. Pro jistotu se podívá ještě jednou do haly za sebe. Potom se opatrně přikrčí a odklopí klíčovou díрку. Chvilí nemůže na nic pořádně zaostřit. Postupně začne rozeznávat prostor za dveřmi. Za klíčovou dírkou se ukrývá malá předsíň a hned za ní rozlehlý pokoj podobný jejich vlastnímu obýváku. Stará knihovna a gramofon přiražený pod oknem. Nela si všimne starého pána na jeho vozíku. Zezadu vypadá skoro jako Viktor, když sedává ve svém houpacím křesle. Hlavu má spadlou na jedno rameno. Spí. Do pokoje vejde Klaudie. Skrz klíčovou díрку nejsou vidět detaily její tváře. Urovná deku, kterou má její otec přehozenou přes kolena. Pak si dopne u krku knoflík blůzy a blíží se ke dveřím. Nela si uvědomí, že se k ní žena přibližuje až když natáhne ruku po klíce. Děvčátko se vyděsí, odskočí od klíčové dírky. Rychle vklouzne za závěs, který lemuje okno hned vedle dveří. Tmavě zelená látka se kolem jejího těla rozpohybuje jako vlny na moři. Na podlaze po chvíli zmizí i pár malých prstů v ponožkách. Závěs se zklidní do své původní nehybnosti.

Ze dveří vyjde Klaudie. Zastaví se uprostřed haly a otočí hlavu nahoru na schodiště. Na schodišti sedí dospělá Nela a hledí dolů do haly. Na závěs a na Klaudii. Ta si Nely nevšimá, jako by tam dívka ani neseděla. Jen pohledem zavadí o školní tašku položenou na prvním schodu. Pak odejde z domu pryč.

MARTA (m.o.):

Nelo!

Nela se zvedne ze schodů a jde nahoru do patra za matkou. Ještě se na chvíli zastaví a ohlédne se k závěsu. Zelená látka se opět rozvlnila.

Obr. 50. Int. Den.

Malá Nela vejde do kuchyně. U stolu tam sedí Marta. Před ní leží otevřená krabice od bot s pilinami. Nela se posadí ke stolu k matce. Marta ukáže krabici.

MARTA:

Co to je?

Nela se nadechne k odpovědi. Než stihne cokoli říci ozve se hlas za jejími zády. Ve dveřích stojí Viktor. Přisedne si k dceři a vnučce.

VIKTOR:

Krabice.

MARTA:

Co tady dělá?

VIKTOR:

Byl v tom špeh.

MALÁ NELÁ:

Hodnej.

Marta vzdychne a opře si čelo do dlaně.

MARTA:

Kde je teď?

VIKTOR:

Pracuje.

Nela se neovládne a rozesměje se. Marta se podívá na Viktora.

MARTA:

Tati, to že odmítáš normálně komunikovat se zbytkem světa ještě neznamena, že nemůžeš komunikovat normálně se mnou.

Viktor pokrčí rameny. Marta bouchne krabicí do stolu, čímž z ní vysype trochu pilin. Potom rázně vstane a odejde z místnosti. Nela se nakloní k dědečkovi.

MALÁ NELÁ (šeptem):

Nevím, kde je. Utekl.

Viktor mávne rukou.

VIKTOR:

On si cestu najde. Dole se vaří víc než tady, půjde správným směrem.

Viktor také vstane od stolu, vezme do ruky krabicí se zbytkem pilin a odejde z kuchyně pryč. Nela zůstane v místnosti sama. Smete vysypané hoblíčky dřeva do své dlaně a dlaň zavře.

Obr. 51. Int. Den.

Ruka dospělé Nely je sevřená v pěst stejně jako předtím ruka jejího mladšího já, když do sebe schovala vysypané piliny. Dospělá Nela sedí za stolem v kuchyni a hledí na své prsty zabořené do dlaně. Má kruhy pod očima. Před ní stojí hrnek s kávou a na druhém konci stolu čeká ještě jeden. Oba jsou to moderní hrníčky ze sériové výroby.

Do kuchyně vejde Marta, je klidná, je to Marta ve své současnosti, která už dávno zapoměla na myš vypuštěnou v domě a která patrně navzdory hádce spala o něco lépe než

Nela. Na dceru se nicméně ani nepodívá a začne si chystat kávu.

NELA:

Už jsem ti kafe udělala.

Marta se podívá na Nelu a potom na připravený hrnek. Chvíli váhá, rozmýšlí se, než se posadí naproti dceři. Nela zvedne hlavu a podívá se na matku.

NELA:

Omlouvám se.

Marta si poposedne. Chvíli se jí ještě udrží na tváři nepřístupný výraz. Netrvá to dlouho a zmizí. Marta se zhluboka nadechne.

MARTA:

Mělas dědu ráda, to moc dobře vím. I já ho měla svým způsobem ráda, jinak bych to s ním tady nevydržela. I já mám svoje vzpomínky a věř mi, že mi zasáhl do života víc než tobě.

NELA:

Jo.

Nela se kousne do rtu. Její matka vypadá stále velmi klidně. Napije z hrnku s kávou. Chvíli se nad jejich stolem vznáší ticho.

MARTA:

Víš, co jsme ale nikdy nepochopila?

NELA:

Co?

MARTA:

To, že jsi mu úplně všechno věřila.

Nela pokrčí rameny. Podívá do své dlaně. Otevře ji. Dlaň je prázdná.

Obr. 52. Ext. Den.

Je jaro. Malá Nela se vrací po ulici ze školy. Vejde na dvůr. Přeskáče po něm jako po panákově. Před schody k vchodovým dveřím stojí jakási paní. Podle toho, jak rozhazuje rukama, se zdá být rozčilená. Mluví s Viktorem. Toho Nela nevidí, protože patrně odmítá dveře otevřít více než na deset centimetrů. Je slyšet jen jeho hlas.

PANÍ:

Už vám nemůžeme dál vyplácet
invalidní důchod bez dalšího
potvrzení od doktora.

VIKTOR (m.o.):

Nemůžu k doktorovi. Nechodím ven.

PANÍ:

Ale chodíte. Už dvakrát jsem vás tady
dopoledne nezastihla.

Nela vyvalí oči.

VIKTOR (m.o.):

Nesmysl.

PANÍ:

Vaše sousedka mi říkala, že chodíte.

Nela se lekne toho, co právě slyšela. Opatrně nahlédne za roh domu. Na zahradě sedí starý pán ve svém invalidním křesle. Tentokrát je venku úplně sám.

VIKTOR (m.o.):

Zeptejte se zmije, jestli může žalovat. Nemůže, může jen kousat a syčet. SSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSS.

Viktor přibouchne dveře. Paní ze sociálky zalomí rukama. Nela se usadila na své školní tašce a pozoruje ji. Paní si cosi pro sebe našťvaně mumlá. Mine Nelu bez povšimnutí. Velmi rychle přejde dvůr a pospíchá brankou ven na ulici. Jakmile vejde ven na neutrální půdu, očividně se jí uleví. Vydechne si a pokračuje po chodníku dál klidným krokem. Nela se zvedne a zajde za roh na zahradu. Postaví se před starého pána. Invalida, jak se zdá, spí. Nela před ním stojí s rukama za zády. Prohlíží si ho. Zkoumá jeho staré ruce protkané řečištěm fialových žil, tep pulzující pod ohryzkem na krku plném zbytků bílých fousů a husté obočí. Poprvé se mu odváží pohlédnout zpříma do tváře.

MALÁ NELA:

SSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSS.

Starý pán otevře oči a podívá se zpříma na Nelu. Tu jeho nečekaný pohled vyděsí. Lekne se a uteče do domu.

Obr. 53. Int. Den.

Je sluneční květnový den. Na zahradě kvete třešeň. Před jedním z oken spodního patra domu se leskne proti slunci malé zrcátko. Pohupuje se ve vzduchu přivázané na tenkém vlasci. Malá Nela klečí na balkóně s Viktorem. To oni spouští zrcátko na vlasci dolů.

MALÁ NELA:

Jsi si jistý, že to bude fungovat?

VIKTOR:

Musí. Bude mu to blikat před očima
tak dlouho, až se z toho zblázní.

Nela kývne a dál se snaží rozhoupat zrcátko zavěšené na vlasci. Najednou uslyší hlasy. Oba se s dědečkem přikrčí. Nela opatrně vyhlédne na zahradu. Vidí svou matku stojící před vchodem s mužem kolem pětatřicítky. Je to Eman, Nelin strýček, kterého Nela nikdy neviděla. Eman cosi Martě vypráví. Marta se tomu srdečně směje. Nela se zamračí. Marta Emanu políbí na tvář a odejde ke dveřím. Eman počká, až za sebou zabouchne dveře, potom si zapálí. Nela se otočí na dědečka. I on se tváří na vetřelce na zahradě poněkud kysele. Emanu podráždí ve tváři prasátka, která se odráží z jejich zrcátka. Eman si kousku skla všimne a přeje se očima od něj až na balkón. Nela s Viktorem se co nejvíce přikrčí k zemi. Když po chvíli Nela vyhlédne, Eman už na zahradě nestojí.

Obr. 54. Ext. Den.

Viktor vyjde s malou Nelou z ulice brankou na dvůr. Drží ji za ruku. Hned za plotem se zastaví. Viktor podá povel a vykročí levou nohou řadovým krokem jako při pochodu. Nela se s ním chvíli snaží srovnat krok. Ještě, než vejdou do dveří, přilepí se oba na zeď a opatrně nahlédnou za roh na zahradu. Zahrada je prázdná. Potom vyběhnou schody ke vchodu. Viktor se snaží s vnučkou držet krok.

Obr. 55. Int. Den.

Viktor s Nelou opatrně zavřou vchodové dveře a vejdou potichu do haly. Nela se zastaví pod schody a podívá se na dveře, které vedou k sousedům. Potom se ohlédně na dědečka. Viktor je trochu udýchaný a snaží se to před Nelou skrýt. Začichá, předstírá, že cosi větrí. Nela dědečka pozoruje.

VIKTOR (šeptem):

Boršč. Jenom komunisti jedí boršč.

Nela se zakření. Chytne dědečka za ruku. Pak se oba plíží po schodišti nahoru. Vejdou do svého bytu. Vyzují si boty. Nela se najednou zamračí. Hledí dolů ke svým nohám na podlahu. Na zemi leží pár pánských lesklých polobotek.

Obr. 56. Int. Den.

Malá Nela přechází po chodbě mezi dveřmi vedoucími na balkón a těmi, za nimiž se rozprostírá obývací pokoj, tam a zase zpátky. Tváří se zamyšleně. Dveře do obývacího pokoje jsou pootevřené. Jsou za nimi slyšet hlasy, ženský patří její matce, mužský je jejím uším zatím neznámý. Nela se zastaví a nahlédne mezi pootevřené dveře. U stolu na pohovce sedí Marta s Emanem. Vyprávějí si, usmívají se jeden na druhého, upíjejí ze sklenek červené víno. Nela se otočí a opět projde na konec chodby a zase zpátky. Znovu se zastaví mezi dveřmi a hledí na dvojici v obývacím pokoji. Ruce přitom zkříží komisičně na prsou. Mračí se. Z koupelny vyhlédne Viktor.

MALÁ NELÁ:

Ty víš, kdo to je?

VIKTOR:

Prý tvůj strýček. Radši měj oči na štopkách. Nezapomeň, že člověk nikdy neví...

Nela se zamračí ještě víc a otočí se, aby znovu přešla svým pomalým, zamyšleným krokem na konec chodby.

Obr. 57. Int. Den.

Marta otevře dveře do chodby. Malá Nela tam přechází po chodbě sem a tam. O krok za ní její pohyby kopíruje Viktor. Marta si otce nevšímá a vezme Nelu za ruku. Dovede ji do obývacího pokoje a zavře před Viktorem dveře. Na pohovce je pohodlně usazený Eman. Je opálený, má knírek a úzké džíny, jen džínovou bundu vystřídalo tričko s límečkem. Zápěstí mu obepínají těžké kovové hodinky. Eman se na Nelu podívá a usměje se. Jakmile Nela zachytí strýčkův pohled, začne couvat zpátky po místnosti. Záhy však narazí na matčiny nohy, které ji popostrkují dopředu. Marta Nelu posadí na pohovku naproti strýčkovi. Přisune před ní táč se sušenkami. Děvčátko si ale cukrovinek nevšímá. Zkoumá Emanovu tvář. Eman se na Nelu znovu usměje. Pod jeho knírkem se objeví řada bílých zubů.

Obr. 58. Int. Den.

Malá Nela se koupe s Martou ve vaně. Nela je zamyšlená. Prsty přejíždí po zašlých spárách mezi dlaždicemi. Marta jí odhrne z obličeje pramen mokrých vlasů.

MARTA:

Příště se nemusíš stydět.

Nela se podívá na matku s obavami v očích.

MARTA:

Strýček Eman je moc hodný, že se na nás přišel podívat.

MALÁ NELÁ:

Proč přišel?

Martu Nelina otázka překvapí. Zamyslí se.

MARTA:

No, on byl dlouho pryč a...

Marta se zastaví v půlce věty. Zjistí, že sama neví, co má dceři odpovědět. Nela nakonec ani na matčinu odpověď nepočká. Vyleze z vany, zabalí se do osušky a odcupitá pryč.

Obr. 59. Int. Den.

Malá Nela, Marta a Viktor snídají u kuchyňského stolu. Marta drží v ruce hrnek s čajem a dívá se na Nelu, která ukusuje krajíc chleba. Marta je zamyšlená, možná trochu zasněná. Viktor dceru sleduje. Před ním leží netknutý krajíc chleba. Tváří se přísně. Občas z Marty sklouzne pohledem na Nelu, pak se zase rychle vrátí k dceři. Nela si všimne pohledů své matky a dědečka a začne mezi nimi těkat očima. Kolem stolu se tak vytváří podivný hypnotický trojúhelník vzájemných pohledů a zkoumání. Nela opět sklouzne očima z matky na dědečka. To Martu probere z jejího zamyšlení a donutí ji to, aby se také ohlédla po Viktorovi. Zachytí otcův přísný pohled. Rychle sklopí oči do stolu a trochu zrudne. Viktor se opře o židli. Několikrát zabubnuje prsty do stolu, z Marty přitom nespouští pohled. Marta vstane od stolu a začne umývat nádobí.

Obr. 60. Int. Den.

Nela sedí na okraji vany a pozoruje matku, která se před zrcadlem líčí. Marta nanáší výraznou rtěnku na rty. Našpulí na sebe ústa a přeje si prsty přes obočí. Několikrát si pročeše vlasy. Stříkne si za uši parfém. Pak se otočí na Nelu a usměje se na ni. Chvilí na dceru hledí, jako by nevěděla, co si s ní má počít. Pak se vedle ní posadí na vanu a začne jí česat vlasy.

MARTA:

Přijdu brzy. Počkáš tady s dědečkem.

Nela se tváří vážně. Marta si toho všimne. Foukne dceři za krk. Nela se ošije, její obličej se trochu uvolní.

Obr. 61. Int. Noc.

V obývacím pokoji hraje gramofon. Nela sedí na koberci a vystřihuje obrázky z časopisu - tvář elegantního pána z reklamy na obleky. Opodál již leží vystřižený portrét kosmonauta ve skafandru, obrázek indiánské čelenky a revolveru. Nela se snaží poskládat výstřižky do bizarní koláže. Viktor poslouchá rádio. Ucho má přiložené přímo na reproduktoru, aby přes hudbu z gramofonu něco slyšel. Nela se podívá na dědečka, potom na svoji koláž.

Obr. 62. Int. Noc.

Malá Nela sedí ve tmě na parapetu v otevřeném okně svého pokoje. Trochu se vykloní, aby viděla na rozsvícené okno ve spodním patře domu. Za závěsem se mihne silueta. Hned na to pokoj zhasne. Nela udělá poznámku do svého zápisníku. Už se chystá seskočit k sobě do pokoje, když uslyší zvuk jejich branky. Trochu se přikrčí za záclonu. Po dvoře jde Marta s Emanem. Dospělá Nela se objeví vedle svého malého já. Hledí malé Nele přes rameno. Dívá se s ní dolů na dvůr. Obě tak vidí Martu zavěšenou do strýčkova rámě. Eman jí cosi vypráví, Marta se směje. Pak sáhne po kabelce, aby vylovila klíče. V tu chvíli vyjde ze dveří Klaudie a téměř do dvojice narazí. Prosmýkne se kolem nich velmi těsně a pospíchá rychle pryč. Eman se za Klaudií ohlédne. Marta chytne dveře a počká, až Eman vejde dovnitř.

Obr. 63. Int. Den.

Dospělá Nela sedí s matkou u kuchyňského stolu. Marta upíjí kávu, je zamyšlená. Nela zvedne hlavu. Tváří se jako zvíře, které něco zavětřilo. O moment později vejde do kuchyně Eman v Martině županu a otevře ledničku. Vyndá z ní mléko a napije se rovnou z láhve. Eman vrátí mléko do lednice odejde pryč z místnosti. Její matka se stále tváří stejně, jakoby v místnosti nezaregistrovala nic nového či neobvyklého.

NELA:

Vždycky mě štvalo, že jsme spolu nemluvily na rovinu. To děda uměl. I když po svym.

MARTA:

To jo. Ale taky moc dobře uměl jiný věci. Třeba druhým organizovat život.

Nela se zadívá do matčiny tváře. Pohled se jí zastaví na vráskách na jejím čele.

Obr. 64. Int. Den

Malá Nela nahlédne do obývacího pokoje. Před knihovnou tam stojí Eman v Martině županu a prohlíží si rodinné fotografie. Nela se zamračí a podívá se k oknu. V houpacím křesle sedí Viktor, otočený do místnosti zády.

Eman bere fotografie do ruky, přibližuje je k očím. Nela stojí kousek od něj s rukama zkříženými na prsou. Probodává ho pohledem. Eman si děvčátka všimne a usměje se. Pak pokračuje dál v prohlídce domu. Nela jde za ním. Ještě než vyjde za strýčkem z obývacího pokoje, ohlédne se za Viktorem, jakoby čekala jeho pomoc. Viktor sedí dál nehybně ve svém křesle.

Obr. 65. Ext. Den.

Ozve se cvaknutí kohoutku vzduchovky. Hejno špačků se vznese ze třešně plné červených plodů. Klaudie a její otec, kteří sedí na zahradě, zvednou hlavu k nebi. Ozve se další cvaknutí kohoutku. Eman je opřený o zábradlí balkónu a míří vzduchovkou směrem na špačky na třešni. Vyčkává, až se některý z ptáků vrátí pro svou svačinu.

Obr. 66. Int. Den.

Viktor vstane ze svého houpacího křesla. Pomalým, dobře vyměřeným krokem vyjde z obývacího pokoje na chodbu. Podlaha na chodbě pod jeho kroky nevydá jediné zavržení. U vchodu na balkón stojí malá Nela se zkříženými rukama. Viktor na ní mrkne a vyjde za Emanem na balkón. Chytne ho za rameno, vytrhne mu vzduchovku z rukou a namíří ji na něj. Eman je překvapený.

EMAN:

Zbláznil jste se? To byl jen žert.

Chtěl jsem je trochu vyplašit.

Chvilí jen tak stojí, pokouší se o co nejpřirozenější úsměv. Viktor má ve tváři neústupný výraz. Probodává Emanu pohledem.

EMAN:

Chtěl jsem je trochu vyplašit.

Eman nakonec pochopí a vydá se k odchodu. Viktor ho sleduje se vzduchovkou namířenou do jeho zad. Vede ho chodbou jako odsouzence na popravu. Marta vyhlédne z koupelny zahalená do ručníku a s turbanem na hlavě. Uvidí ze scény už jen Viktorova záda. Podívá se na Nelu, která se tváří velmi radostně a cupitá s veselými poskoky za dvojicí.

Obr. 67. Int. Den.

Nela sedí s matkou u kuchyňského stolu. Marta dopije svou kávu.

NELA:

Měla jsi pravdu. Mělo by se tady s tím něco udělat.

Martu Nelina poznámka překvapí. Chvilí dceři tázavě hledí do tváře, jako by zkoumala, zda myslela to, co právě řekla vážně.

MARTA:

Vím, kde bysme měly začít.

NELA:

Tak půjdeme?

Nela se usměje a zvedne se od stolu. Marta ji následuje.

Obr. 68. Int. Den.

Marta s Nelou, oblečené ve starém oblečení, schází po schodišti dolů. Projdou halou až ke dveřím vedoucím do spodní části domu - do pokojů, které dříve obývali nezvaní nájemníci. Na chvíli se před dveřmi zastaví, podívají se jedna na druhou. Pak Marta vezme za kliku. Klika hned povolí. Dveře nejsou zamčené. S vrzáním se otevřou a odhalí prostor za nimi. Předsíň a obývací pokoj. Nela s Martou vejdou dovnitř a rozhlédnou se kolem sebe. Pod látkami nejrůznějších barev a materiálů se rýsují obrysy nábytku. Vše se zdá být na svém místě. Knihovna s knihami a fotografiemi. Pohovka uprostřed pokoje. Gramofon a dokonce i starý invalidní vozík stojící u okna.

NELA:

Neměli žádné příbuzné?

MARTA:

Ne.

Marta se zastaví u knihovny. Zkoumá zažloutlé fotografie opřené o barevné přebaly knih. Nela projde okolo zakrytého gramofonu a nahlédne pod látku. Pak přejde k invalidnímu vozíku. Strhne z něho opatrně roztrhanou kostkovanou deku. Obnaží se tak před ní jeho částečně dřevěná konstrukce a potrhané polstrování. Vozík vypadá téměř prehistoricky. Nela do něj opatrně zatlačí. Vozík zavrže a neochotně popojede.

Obr. 69. Int. Den.

Malá Nela jde s Martou dolů po schodech jejich domu. V hale pod schodištěm Klaudie zavazuje boty svému otci sedícímu na vozíku. Když ji Nela uvidí, zastaví se s bradou na zábradlí a pozoruje dvojici v hale. Vidí sousedčino blondaté temeno a šedivou hlavu jejího otce zabaleného do několika dek. Klaudie se narovná a prohne se v zádech. Potom zaveze vozík s otcem ke dveřím. Marta si všimne, že Nela zůstala stát a pobídne ji.

MARTA:

Nelo, poběž!

Sousedka musí dvojici slyšet i vidět, ale nepozdraví. Snaží se s vozíkem zacouvat mezi dveře. Jednou rukou je přidržuje, druhou se snaží přimět velká stará kolečka, aby překonala práh. Nela váhavě schází po schodech dolů. Marta na ni čeká v hale. Pozoruje přitom Klaudiino zápolení. Soused má skloněnou hlavu, vypadá jakoby byl v polospánku. Marta přešlápne, váhá, nakonec vejde do předsíně, nahne se

vedle starého pána a dveře Klaudii sama přidrží. Klaudie je překvapená. Odváží se velmi letmo ohlédnout na Martu, do tváře se jí však zpřímá nepodívá. Místo toho rychle skloní bradu.

KLAUDIE:

Děkuji.

Klaudie couvá s otcem na vozíku dveřmi. Ani Marta na ni nevydrží hledět zpřímá. Je nesvá. Raději opětovně popožene Nelu, která se znovu zastavila, tentokrát na posledním schodu.

MARTA:

No tak, Nelo!

Nela sejde k matce a chytne ji za ruku. Vyjdou spolu ze dveří. Klaudie tam s obtížemi naklání vozík. Snaží se ho co možná nejopatrněji svést po trojici schodů, které vedou ke dveřím, brzdí ho přitom svým tělem. Nakonec i s vozíkem úspěšně přistane na dvoře. Hned s otcem zamíří na zahradu. Marta s Nelou přejdou dvůr opačným směrem, ven na ulici. Nela se ještě otočí za sebe k domu. Vidí, jak záda Klaudie zmizí za rohem z šedivé omítky.

Obr. 70. Ext. Den.

Malá Nela opatrně otevře dveře vedoucí na balkón. Vplíží se ven. Nahlédne skrz jeho zábradlí dolů na zahradu. Klaudie tam sedí jako obvykle se svým otcem předčítá mu nahlas z Flaubertovy Salambo.

KLAUDIE:

Postupně se poradil se všemi věštcí
ve vojsku...

Nela vytáhne z kapsy svůj zápisník. Otevře ho. Odšroubuje pero. Napíše do zápisníku datum.

KLAUDIE:

...s těmi, kteří pozorují pohyby
hadů, kteří čtou ve hvězdách, i
s těmi, kteří rozfukují popel
zemřelých...

Nela chvíli hledí na prázdnou stránku a nakonec zápisník zase zavře. Raději se zaposlouchá se do předčítání Klaudie. Leží na břiše, bradu si zapře o hřbet ruky.

Obr. 71. Ext. Den.

O půl hodiny později. Malá Nela leží na balkóně a poslouchá předčítání Klaudie.

KLAUDIE:

Spendius váhal, chvěl se...

Za Nelinými zády v průvanu bouchnou dveře. Klaudie udělá malou pomlku, nadýchne se, ale pak pokračuje ve čtení. Nela se začne soukat ke dveřím.

KLAUDIE:

...ale konečně se obrátil k Libyjcům,
jichž bylo nejvíce, a řekl jim:
„Slyšeli jste všichni strašlivé
hrozby tohoto muže!“

Klaudie udělá další pomlku ve svém čtení a podívá se na otce v jeho invalidním vozíku. Starý pán spí. Dveře za Nelinými zády znovu v průvanu klapnou. Klaudie zvedne oči

nahoru k balkónu. Nela zrovna po dveřích natáhla ruku, aby je přidržela. Trochu se přitom nadzvedla, takže Klaudie ze zahrady vidí mezi zábradlím její hlavu a záda. Nela se zase přikrčí, jakoby ucítila její pohled. Opatrně se podívá dolů. Ve chvíli, kdy opět zvedne hlavu, se téměř setká s Klaudií očima. Nela se lekne a zkamení. Rychle si lehne a přilepí se na zem, jak jen může. Úlekem se jí zrychlil dech. Klaudie zaklapne knihu a zvedne se k otci, aby ho odvezla domů.

Obr. 72. Int. Den.

Malá Nela přechází po obývacím pokoji s rozevřenou knihou. Předčítá si šeptem sama pro sebe. Z chodby se ozvou rány. Zvuk sekery dopadající do suchého a tenkého dřeva.

MALÁ NELA (šeptem):

Ale bylo by špatně, kdybyste si mysleli, že jsem se tenkrát bál. Ba naopak. To mrazení v zádech mě lákalo a ponoukalo, abych šel pořád dál a dál až na úplný konec.

Obývacím pokojem projde Marta. V podpaždí nese dvě úzké latě. Nela přeruší své čtení a podívá se za matkou. V zápětí se ozve bouchnutí vchodových dveří. Nela sklopí oči zpátky do knihy. Pokračuje ve svém tichém čtení, dál přitom přechází z jednoho konce místnosti na druhý.

Obr. 73. Ext. Den.

Je letní den. Viktor kráčí po ulici vedoucí k vile. V jedné ruce drží bílou dortovou krabici a v druhé květinu. Zdá se být v dobré náladě, píská si nějakou melodii. Vejde brankou na dvůr. Těsně před vchodem zkamení. V tváři se mu odráží směr překvapení a vzteku. Přes tři malé schůdky vedoucí

k vchodovým dveřím jsou položena dvě laťky jako kolejnice. Zakotveny jsou poněkud amatérsky malými dřevěnými kolíky vraženými mezi spáry v popraskaném betonu.

Obr. 74. Int. Den.

Viktor vejde do kuchyně. Má pevně sevřené rty, podívá se pátravě na Martu. Marta slavnostně prostírá stůl. S naprosto klidnou tváří se ohlédne na svého otce. Vezme od něj květinu a krabici. Viktor zůstane stát mezi dveřmi s prázdnými rukama. Marta se na něj usměje.

MARTA:

Nepůjdeš se převléct?

Viktor chvíli se zmateným výrazem stojí. Potom se zamyslí a otočí se ke dveřím.

Obr. 75. Int. Den.

Viktor projde obývacím pokojem okolo Nely. Ta znovu zvedne hlavu od knížky. Usměje se na dědečka. Viktor se stále tváří zmateně, nad obočím se mu rýsuje několik vrásek. Vejde na chodbu. Otevře skříň a vyndá z ní ramínko s bílou košilí. Náhle ramínko zase vrátí na své místo. Košile z něj sklouzne na podlahu. V mezeře mezi ostatním oblečením prosvítá mezi chybějícími prkny zeď.

Obr. 76. Int. Den.

Viktor se prožene zpátky kolem Nely obývacím pokojem. Nela se lekne. Dědeček zmizí v kuchyni, bouchnou za ním dveře. Nela zůstane stát a poslouchá. Z kuchyně se ozve rozbití porcelánu o podlahu. Nela rychle otevře knihu a začne číst co nejhlasitěji, to jen dokáže.

MALÁ NELA (hlasitě):

A v tom se přede mnou prales rozestoupil a já uviděl útes. Vlny narážely do křídových skal. Dunění moře překřičel jenom racek, který plachtil ve větru.

Žádný křik, jen neživé zvuky. O několik sekund později se ozve nová rána a s ní zvěst o smrti dalšího kusu nádobí. Potom bouchnutí dveří. Nela pootevře dveře do kuchyně, ale nevejde dovnitř. Škvírou mezi dveřmi vidí nejprve hromadu bílých střepů na podlaze a potom matku opřenou o kuchyňskou linku s rukama zkříženýma na prsou. Na kuchyňském stole stojí váza s květinami a dort s hořícími svíčkami.

Obr. 77. Int. Den.

Viktor sedí v obývacím pokoji ve svém křesle. Je zamračený, hledí oknem do zahrady. Skrz otevřené dveře do kuchyně k němu doléhá cinkání lžičky o porcelán. U kuchyňského stolu sedí Marta s malou Nelou. Nela ujídá svůj narozeninový dort, její matka upíjí ze sklenice červené víno.

Obr. 78. Ext. Den.

Marta vyjde ven z vchodových dveří. Latě, které předtím připevnila na schody leží rozštípané a vyskládané pod okny domu. Marta sklouzne z řady třísek pohledem na zahradu. Sousedy na ní nenajde. Klaudie vejde na dvůr o okamžik později s nákupní taškou v ruce. Na moment se potkají s Martou očima. Pak obě naráz pohlédnou na schody a na rozštípané kolejnice. Marta si povzdechne a ještě jednou pohlédne na Klaudii. Ta už svoje oči nezvedne, jen na rtech se jí zavlní náznak úsměvu. I Martina tvář se trochu

uvolní. Pak se každá z žen vydá opačným směrem. Marta ven na ulici, Klaudie do domu.

Obr. 79. Int. Den.

Dospělá Nela sedí v obývacím pokoji ve spodním patře domu na pohovce pokryté velkým bílým prostěradlem a rozhlíží se kolem sebe. Marta vejde do místnosti s kbelíkem plným vody. Přisune si židli k parapetu, vyleze na ni a pustí se do umývání oken. Nela se zvedne z pohovky a strhne z ní přehoz. Z látky se práší. Nela začne strhávat přehozy i z ostatních kusů nábytku a hází je na jednu hromadu uprostřed pokoje. Za zády obou žen projde Viktor. Ruce má zkřížené na prsou. Bradu přimknutou k hrudi. Marta zvedne hlavu od okna. V pokoji s ní je jen Nela bojující se zvířeným prachem.

Obr. 80. Ext. Den.

Letní večer na konci prázdnin. Viktor vejde brankou na dvůr. Zastaví se pod schody, protože Klaudie tam na nich bojuje s vozíkem, na kterém sedí její otec. Viktor odvrátí hlavu. Čeká, až mu sousedé uvolní cestu a dívá se přitom kamsi stranou. Když ho však Klaudie se svým otcem míjí, udeří Viktora do jeho očí látka uniformy, do které je starý pán oblečený, a řada vyznamenání připnutá na jeho prsou. Viktor je překvapený z toho, co právě zahlédl, zdá se, že tomu, co viděl, ani nevěří. Odvrátí tvář a když se otočí, už dohlédne jen na rukáv starého pána, v němž na opěradle vozíku odpočívá jeho paže, a na siluetu v úzkých šatech jeho dcery. Klaudie má vysoké střevíce a upravený účes. Sousedé nezamířili, jak je jejich zvykem na zahradu, ale k brance. Vyjedou spolu ven na ulici. Viktor vyjde pomalým, těžkým krokem schody vedoucí k domovním dveřím.

Obr. 81. Int. Noc.

Tentýž prázdninový večer. Ještě není úplná tma. Do zelené trávy dopadne barevný lampion. Jeho papírový obal začne hořet. Ozvou se hlasy a křik malých dětí. Patří skupině pionýrů, kteří mají na zahradě lampionovou slavnost. Seběhly se kolem hořícího lampionu, který spadl na zem. Svítící lampiony drží před sebou na dlouhých klaccích. Několik svítílen visí na šňůře natažené mezi stromy.

Obr. 82. Int. Noc.

Malá Nela sedí v letní večer ve svém pokoji. Čte si z knihy. Její zápisník leží na rohu stolu vedle ní. Otevřeným oknem k Nele dolehne cvaknutí kohoutku vzduchovky. Nela zvedne hlavu. Za chvíli se ozve další cvaknutí. Nela vstane a vyhlédne z okna. Ve svém zorném úhlu vidí kamenné zábradlí balkónu a z něj vyčnívající hlaveň vzduchovky, která míří kamsi stranou, do osvětlené zahrady vedlejší vily.

Obr. 83. Ext. Noc.

Malá Nela vběhne na balkón. Její dědeček leží na jeho dlaždicích se vzduchovkou opřenou o rameno. Míří směrem k vedlejší zahradě. Jeho bílé, na pána v letech poněkud dlouhé vlasy vlají kolem jeho hlavy a činí z něj téměř ďábelsky vypadajícího staříka. Teprve nyní Nela vidí, co se děje u jejich sousedů. Viktor se snaží strefit do rozsvícených papírových svítílen rozvěšených na prádelní šňůře mezi stromy.

MALÁ NELÁ:

Proboha, dědo!

Ozve se další cvaknutí kohoutku. Viktor opět vystřelil. Nela rychle zalehne na zem vedle dědečka a rukou mu skloní hlavě k zemi.

MALÁ NELA:

Dyť někoho trefíš!

VIKTOR:

Hajzlíci malí to jsou!

MALÁ NELA:

Jsou to děti.

VIKTOR:

Jo děti! Stalin se taky jako malej počůrával a co z něj vyrostlo!

Nela se nevěřicně podívá na dědečka. Pak zpátky přikrčí hlavu. Oba zůstanou ležet. Podmračený Viktor sleduje skrz mezeru v kamenném zábradlí dění u sousedů. Nela pozoruje jeho zarputilý výraz.

Obr. 84. Int. Den.

Ženská ruka sundá z věšáku v chodbě Viktorovu vzduchovku. Marta se ohlédne směrem k zavřeným dveřím do obývacího pokoje, a poté vedle sebe na malou Nelu. Potom spolu potichu vejdou do koupelny. Marta podá Nele vzduchovku a vyleze na záchodovou mísu. Z poličky nahoře u stropu sundá ručníky, vezme si od Nely vzduchovku, položí ji úplně ke zdi na poličku a zastele ji hradbou osušek a utěrek. Seskočí dolů, obě ještě překontrolují výsledek.

Obr. 85. Int. Noc.

V kuchyni je takové ticho, že je slyšet chod vteřinové ručičky na nástěnných hodinách. Viktor sedí za stolem. Mlčí. Má pevně sevřené rty a upřeně hledí před sebe. Malá Nela sedí vedle něho. Neví, kam s očima. Nedokáže se dívat

na dědečkovu tvář, ale nedaří se jí ani zaměstnat oči něčím jiným. Marta u linky připravuje večeři. Servíruje na talíř ovocné knedlíky. Nela vzdá svůj boj u stolu a jde jí pomoci. Marta dceři podá do ruky misku s cukrem a potom Viktorův talíř. Nela ho položí před dědečka. Pak si obě s matkou přisednou ke stolu se svými porcemi. Marta pocukruje knedlíky nejprve Nele, potom sobě. Pak přisune misku cukr před Viktora. Viktor se si misky s cukrem nevšímá. Velmi pomalým, rozvážným pohybem se natáhne doprostřed stolu pro slánku a knedlíky si posolí. Nela dědečka pozoruje s vykulenýma očima. Viktor se pustí do jídla. Přežvykuje a polyká, jakoby nevnímal, že si jídlo osolil. Nela se podívá vyděšeně na matku. Marta ji pobídne do jídla.

MARTA:

Jez.

Obr. 86. Int. Den.

Malá Nela vejde do obývacího pokoje. Má na sobě teplákovou soupravu. Viktor tam podřimuje ve svém houpacím křesle. Nela se postaví před dědečka.

MALÁ NELÁ (šeptem):

Dědo?

Viktor se ze spaní zamračí, a pak dál pravidelně oddechuje. Nela si povzdychne. Podívá se na dědečka téměř lítostivě. Pohladí ho po ruce.

MALÁ NELÁ (šeptem):

Chudáčku.

Nela se odplíží z pokoje pryč. Viktor v křesle otevře oči. Vypadá vyčerpaně. V očích má vzpurný výraz.

Obr. 87. Ext. Den.

Malá Nela vyjde ze domu ven. Je podzim po dvoře se honí listí. Nahlédne za roh na zahradu. Klaudie si tam čte lavičce vedle otce. Má velmi hladkou, hezkou tvář, nevýrazný svetr a dlouhou sukni. Když slyší bouchnutí dveří, trochu zvedne hlavu. Oči ale nechá sklopené do země před sebe. Nela dělá, že ji nevidí. Rychle si dřepne na zem a tváří se, jako by u svých nohou něco velmi důležitého. Pak se opatrně ohlédne. Když si je jistá, že žena opět hledí do knihy, projde pomalu přes dvůr až na zahradu. Zastaví se pod třešní za ženinými zády a opře se o její kmen. Klaudie zvedne hlavu a otočí se na okamžik profilem k Nele. Nela rychle sklopí oči. I Klaudie se podívá zpátky mezi stránky ve svých dlaních. Pak se nadechne a váhavě začne číst nahlas.

KLAUDIE:

Za Akropolí běžela červenou půdou přímo od pobřeží ke katakombám. mappalská cesta, lemovaná náhrobky, za ní se prostírala rozlehlá obydlí v zahradách a tato třetí čtvrt, Megara, nové město, sahala až na okraj útesů nad mořem, kde se tyčil obrovský maják, zářící celé noci.

Klaudie otočí stránku a podívá se před sebe do zahrady. Nela zkoumá fascinovaně její zapletené blondaté vlasy, zářící kontrastně k šedému svetru. Oči má zešíroka otevřené, jakoby hleděla na zjevení. Klaudie se letmo

usměje, snad aby dodala sama sobě odvahy a vrátí se ke čtení.

KLAUDIE:

Tak se Kartágo prostíralo před vojáky, kteří se rozložili na pláni. Z dálky rozeznávali tržiště a křižovatky ulic...

Nela pokračuje ve zkoumání Klaudie. Prohlíží si její nohy zaklesnuté pod zahradní lavičí v tmavých punčochách jedna v druhou, lem její skládané sukně, ruku, kterou si sousedka přejeđe po šíji. Nela se náhle zarazí a rychle se podívá na okno vedoucí do jejich obývacího pokoje. Očividně se jí uleví, když za ním nevidí žádný pohyb. Pro jistotu stejně od stromu přejeđe k domu a opře se o jeho omítku. Přilepí se na zeď a ještě jednou se podívá nad sebe, aby se ujistila, že je případně mimo dědečkův zorný úhel.

Obr. 88. Int. Den.

Nela s Martou uklízí v obývacím pokoji ve spodním patře domu. Marta balancuje na parapetu a umývá okno. Nela hodí na hromadu poslední přehoz. Natáhne se pro koště a začne zametat. Do místnosti vejde Viktor a posadí se na pohovku za jejími zády. Upřeně Nelu sleduje. Nela se ošije, jakoby cítila jeho pohled. Když se však otočí, dědeček za jejími zády již nesedí

Obr. 89. Int. Den.

Malá Nela vejde do kuchyně. U kuchyňského stolu tam sedí Viktor a cosi s velkou pečlivostí sepisuje. Nela si přisedne k dědečkovi.

MALÁ NELA:

Co to píšeš?

VIKTOR:

Závěť.

Nela je překvapená. Podívá se dědečkovi vyděšeně do očí.

MALÁ NELA:

A proč?

VIKTOR:

Je nejvyšší čas.

Nele se na čele vyrýsují tři starostlivé rýhy. Začne komíhat nohama pod stolem. Viktor dopíše větu a nakonec papír, který má před sebou s vítězným výrazem podepíše.

MALÁ NELA:

Nepůjdeme spolu radši ven?

VIKTOR:

Nemůžu, musím s tím k notáři.

MALÁ NELA:

Můžu jít s tebou?

VIKTOR:

Nejde to. Musím tam sám.

Viktor se zvedne od stolu a hned zamíří ke dveřím. Nela utíká k oknu. Po chvíli dědeček skutečně vyjde na dvůr a odtud dál na ulici. Na zahradě pod oknem sedí Klaudie se svým otcem.

Obr. 90. Int. Den.

Malá Nela stojí v koupelně před zrcadlem a prohlíží se. Vezme mezi prsty pramen svých tmavých kudrnatých vlasů a zamračí se. Přejede si prsty po obočí, stejně jak to viděla u matky. Pak na sebe našpulí rty. Otevře skříňku za zrcadlem a vytáhne z ní rtěnku. Otevře ji a přičichne k její špičce. Chvilí váhá, nakonec si rtěnkou přejede přes ústa. Červená barva jí zůstane zešíroka nanesená na rtech a hojně i mimo ně. Nela se na sebe v zrcadle zašklebí. Vratí rtěnku zpátky do skřínky a vytáhne z ní parfém. Několikrát na sebe stříkne.

Obr. 91. Int. Den.

Malá Nela je skloněná k umyvadlu a umývá si rty. Zavře kohoutek a natáhne se pro ručník. Na bílé látce zůstane červený flek. Nela pověsí ručník zpátky, skvrny si nevšímá.

Obr. 92. Ext. Den.

Malá Nela šplhá po plotě jejich domu. Nohu za nohou pokládá mezi kování, až přeलेze na branku. Přitáhne se na ní rukama a vystrčí hlavu do ulice. Ulice před jejich domem je prázdná, hnědé mokré listí se válí na chodníku. Nela chvíli jen tak visí na brance, sleduje, jestli neuvidí na ulici nějaký pohyb. Vypadá znuděně a smutně. Nakonec seskočí a přeběhne přes dvůr k domu. Před vchodem se zarazí a místo toho, aby šla dovnitř, odbočí na zahradu. Zůstane stát kousek před Klaudií, hlavu má svěšenou, hledí do země. Klaudie zvedne hlavu od knížky a poprvé se podívá zpřímá na Nelu. Prohlíží si ji svými světle modrými očima. Tentokrát nepředčítá nahlas, její otec spí.

KLAUDIE:

Ahoj Nelo.

Nela se ženina hlasu lekne. Neodpoví.

KLAUDIE:

Jsi Nela, vid'?

Sousedka se otočí k Nele profilem, znovu už se na ni nepodívá.

KLAUDIE:

Já jsem Klaudie. A tohle je můj otec.

Nela dál váhá, nakonec se osmělí.

MALÁ NELA:

On nemluví?

KLAUDIE:

Byl ošklivě zraněný, když byl ve válce. Od té doby nemůže ani mluvit, ani chodit.

MALÁ NELA:

On byl voják?

Nela se tváří překvapeně a zprvu i trochu nedůvěřivě. Zkoumá Klaudii přivřenýma očima. Ta kývne.

KLAUDIE:

Ano.

MALÁ NELA:

Děda byl taky voják.

Nela se lekne a zacpe si pusou. Klaudie se usměje a teprve potom se na Nelu opět zpříma podívá. Nela se fascinovaně zahledí do její tváře. Nemůže odtrhnout pohled od jejích

modrých očí. Zdá se být sousedkou a její pomalu odkvétající krásou okouzlená.

KLAUDIE:

Neboj, nikomu to nepovím.

Nele se ulevilo. Vděčně se usměje.

MALÁ NELA:

Co to čtete?

Klaudie se podívá na přebal knihy.

KLAUDIE:

Tahle by se ti asi nelíbila. Ale mám spoustu jiných knížek.

MALÁ NELA:

Já taky ráda čtu.

Ozve se klapnutí branky. Nela se lekne. Podívá se na Klaudii a běží na dvůr. Klaudie otevře knihu a zahledí se mezi její řádky. Na dvůr z ulice vešla Marta s nákupními taškami. Nela jí jednu vezme s ruky a jde s matkou k domu. Tentokrát je to Marta, kdo nahlédne na zahradu za roh a dokonce malým zamáváním pozdraví. Nela narozdíl od ní pospíchá ke dveřím, jako by jí zahrada a její návštěvníci vůbec nezajímali.

Obr. 93. Int. Noc.

Marta sedí s malou Nelou u kuchyňského stolu. Nela má na sobě noční košili. Obě hledí do stolu Hodiny nad lednicí ukazují půl jedenácté. Marta vypadá unaveně, mezi dlaněmi objímá hrníček s kávovým lemem a sedlinou z lógru uvnitř. Nela zívne.

MARTA:

Jdi spát.

Nela zavrtí hlavou.

MALÁ NELA:

Nejsem ospalá.

MARTA:

Zítřka vstáváš do školy.

Marta se na Nelu významně podívá. Nela nakonec odsune židli a vstane. Políbí Martu na tvář. Marta k ní přičichne a zatváří se překvapeně. Usměje se na dceru a zmáčkne jí ukazováčkem nos. Nela vystrčí jazyk. Marta ji zatáhne za kůži na ohryzku. Nela jazyk zase zastrčí. Usměje se na matku.

MARTA:

Příště, až si budeš chtít půjčit moji voňavku, tak se mě zeptej. A teď už opravdu spát.

Nela kývne a projde dveřmi do obývacího pokoje. V pokoji je úplná tma. Houpací křeslo pod oknem je prázdné.

Obr. 94. Int. Noc.

Marta pospává v kuchyni s hlavou opřenu o dlaň. Bouchnou dveře. Marta se probudí. Vstane od stolu a nahlédne do předsíně. Viktor si zrovna zouvá boty.

MARTA:

Můžeš mi říct, kde jsi byl?

Viktor se napřímí, pověsí kabát na věšák a projde okolo dcery do kuchyně.

VIKTOR:

Nela ti nic neřekla?

Viktor otevře lednici. Chvíli do ní hledí, pak vytáhne mléko. Nalije si ho do sklenice a napije se. Marta stojí opřená o rám.

VIKTOR:

Byl jsem vyřídít závěť.

MARTA:

Je skoro půlnoc.

VIKTOR:

Však jdu taky spát.

Viktor odloží sklenici a odejde do obývacího pokoje. Marta ho následuje. Viktor ale před ní přibouchne dveře dřív, než stihne proklouznout za ním. Marta praští rukou do dveří. Nebo spíš plácne. Nemá dost odvahy a temperamentu na to, aby se do nich pořádně opřela.

Obr. 95. Int. Noc.

Malá Nela leží v posteli a hledí do stropu. Slyší bouchnutí dveří. Podívá se k vchodu do svého pokoje. Bouchnutí dveří se v bytě ozve znovu, tentokrát o něco silněji. Nela se zahledí zpátky na strop. Místy opadaná a místy zažloutlá omítka na něm spolu se stíny vykresluje různé obrazce. Strop vypadá jako mapa se spoustou zvláštních kontinentů. Do pokoje k Nele vejde Viktor. Nela se rychle posadí na posteli.

VIKTOR:

Nelo, takhle by to nešlo.

MALÁ NELA:

Co dědo?

VIKTOR:

Už vůbec nehlídáš.

MALÁ NELA:

Hlídám.

VIKTOR:

Málo.

MALÁ NELA::

Ale ty jsi se mnou už taky dlouho
nehlídal.

MALÁ VIKTOR:

Měl jsem neodkladné povinnosti.
Služba byla na tobě.

Nela se usměje. Je ráda, že s ní Viktor mluví zase tak, jak
byla zvyklá.

MALÁ NELA:

Náhodou jsem něco zjistila.

VIKTOR:

Co?

MALÁ NELA:

On byl taky voják!

Viktorova tvář zvažní. Podívá se Nele vážně do očí. Nela se
jeho pohledu lekne. Uvolnění, které mezi nimi na chvíli
opět po čase nastalo, se během okamžiku zase vytratí.
Viktor chce něco říci, pak se zarazí. Vstane a odejde
z Neliny ložnice. Nela zůstane sedět zamyšlená ve tmě na
své posteli.

Obr. 96. Int. Den.

Je listopadové odpoledne. Viktor sedí ve svém houpacím křesle u okna. Do pokoje vejde malá Nela s Martou. Marta hned zmizí za dveřmi do kuchyně, Nela se za chůze ještě ohlédne za dědečkem. Pak za oběma zaklapnou dveře. Viktor zůstane v pokoji opět sám. Po chvíli k němu dolehne i zvuk bouchnutí venkovních dveří domu. Teprve to probere Viktora z jeho nehybnosti. Postaví se a odejde z místnosti směrem do chodby.

Obr. 97. Int. Den.

Viktor se vrátí do obývacího pokoje. Má na sobě svoji vojenskou uniformu a na ní několik vyznamenání. Poslední knoflíky kabátce se mu očividně nepodařily dopnout. Přesto se tváří odhodlaně. Projde místností pevným krokem a se vztyčenou bradou. Obývací pokoj zůstane úplně prázdný.

Obr. 98. Int. Den

Viktor stojí ve své uniformě nahoře na schodišti domu a čeká nalepený u stěny. Stojí vzpřímeně a hledí dolů do haly. Ze dveří spodního bytu vyjde Klaudie. Má na sobě dlouhý kabát ze světlého plátna a klobouk, očividně někam pospíchá. Její silueta se mihne halou na pozadí červeného koberce, pak za ní zaklapnou venkovní dveře. Viktor se dá pomalu do pohybu. Schází po schodech dolů.

Obr. 99. Int. Den.

Viktor vejde do obývacího pokoje spodního patra domu a zastaví se. Místnost je prázdná. Ani invalidní vozík není na svém místě. Viktor prochází bytem dál, skrz dveře vedoucí z obývacího pokoje do kuchyně a odtud do malé chodby, podobné té, která je o patro výš. Viktor se rozhlédne. Jedny ze dveří na chodbě jsou pootevřené.

Škvírou z nich dopadá do chodby úzký pruh světla. Viktor pootevře dveře. Pomalu se před ním obnaží velká postel tvořící dominantu malého pokoje. Na posteli leží starý soused, téměř není mezi množstvím přikrývek a polštářů ani vidět. Vedle jeho postele, na ramínku zavěšeném zvenku na šatní skříni visí jeho uniforma. Viktor ji několik dlouhých okamžiků zkoumá pohledem. Pak překontroluje svoji uniformu. Invalida na posteli pomalu otočí hlavu na Viktora. Ten ucítí jeho pohled. Chvíli váhá, až pomalu přistoupí těsně k posteli a podívá se invalidovi do tváře. Oba se na chvíli setkají očima. Je to však Viktor, kdo jako první ucukne pohledem. Zůstanou po něm v susedově ložnici jen otevřené dveře.

Obr. 100. Int. Den.

Nela uklízí s Martou v pokojích po susedech. Marta seskočí ze židle a vydechne si. Posadí se na pohovku a rozhlíží se okolo sebe. Mapuje, co ji ještě s dcerou čeká za práci. Nela vysype lopatku plnou prachu do igelitového pytle a odloží koště. Vezme prázdný kbelík a odejde s ním do koupelny. Položí kbelík do vany. Po chvíli zápolení se jí podaří povolit starou baterii. Z kohoutku vyteče rezavá voda, teprve po chvíli voda zprůzrační. Nela pod baterii přisune kbelík a sama se skloní k umyvadlu. Za jejími zády se objeví Viktor. Tentokrát má na sobě svoji uniformu. Podívá se na kbelík ve vaně, který pomalu začal přetékat a posadí se na okraj vany. Z odpadu v umyvadle, nad nímž je skloněná Nela, vyleze malá rybenka. Nela pustí vodu. Hmyz zmizí s jejím proudem zpátky v odpadu. Nela si opláchne obličej. Vypne vodu a otře si tvář do trička. Podívá se do zrcadla. Na jeho ploše se odráží jen její tvář, na vaně za jejími zády nikdo nesedí. Nela přesto, jako by něco cítila, na moment očima v zrcadle překontroluje místo, na kterém před tím seděl Viktor. Pak se natáhne pro kbelík, který je plný jen něco málo přes polovinu.

Obr. 101. Ext. Den.

Zahrada vinohradské vily je zasněžená. Je šedivý prosincový den. Všechno působí nehybně až na několik ptáků, kteří lítají mezi krmítkem z kokosového ořechu zavěšeným na staré třešni a jejími holými větvemi.

Obr. 102. Int. Den.

Za okny obývacího pokoje je bílo. Viktor je usazený na svém obvyklém místě v houpacím křesle. Marta na pohovce opravuje písemky. Do pokoje vejde malá Nela. Zapne televizi. Na obrazovce naskočí černobílý obraz a hudba oznamující začátek nějakého filmu. Viktor otočí svou hlavu od okna a podívá se do místnosti. Tváří se zachmuřeně, zdá se, že mu zvuk televize vadí. Nela se podívá na matku.

MALÁ NELA:

Můžu to nechat?

MARTA:

Radši se zeptej támhle.

Marta kývne bradou směrem k Viktorovi. Nela semkne rty a zhluboka se nadechne.

MALÁ NELA:

Dědo, můžu...

Nelinu otázku přeruší zvuk zvonku. Všichni tři se otočí ke dveřím. Marta vstane a jde otevřít. Za dveřmi se ozve ženský hlas. Potom bouchnutí dveří. Marta se do obývacího pokoje nevrátí. Nela se podívá na dědečka. Potom sama přejde k televizi a zase ji vypne. Oba zůstanou sedět v ztichlém pokoji. Viktor hledí do zahrady z okna, Nela

chvíli přejíždí očima po místnosti. Dlouho nečinnost nevydrží a začte se do písemek, které matka opravuje. Bouchnou dveře, do pokoje se vrátí Marta. Na tváři má vážný výraz. Skloní se k Nela a cosi jí pošeptá do ucha. Nela také zvažní. Viktor dál soustředěně hledí do zahrady.

Obr. 103. Ext. Den

Na zasněženém dvoře vinohradské vily je zaparkované černé pohřební auto. Dva muži do něj nakládají rakev. Klaudie stojí opodál v dlouhém zimním kabátě. Bradu má svěšenou, vlasy jí neučesané visí volně kolem obličeje. Pracovníci pohřební služby zaklapnou za rakví dveře auta a nastartují. Černý vůz zmizí na ulici. Klaudie zůstane stát ještě chvíli nehybně na dvoře. Pak se ohlédne nad sebe, směrem k oknům obývacího pokoje v prvním patře domu. Za oknem stojí Viktor. Stojí až nepřírozně strnule a rovně, jako by přihlížel nějaké vojenské ceremonii. Když zachytí pohled Klaudie odstoupí o krok do místnosti. Klaudie sklopí oči a odejde do domu.

Obr. 104. Int. Den.

Malá Nela sedí za svým psacím stolem a listuje zápisníkem, co dostala od dědečka. Zastaví se na poslední popsané stránce. Chvíli hledí na prázdný list papíru vedle ní. Pak zápisník zavře. Vloží ho do kovové krabičky a krabičku zamkne malým klíčkem. Potom zaleze pod stůl a krabičku ukryje kamsi do jeho ukrytých zákoutí. Klíček potom hodí do košíku na prádelníku k ostatním drobnostem, kterých je plný.

Obr. 105. Int. Noc.

Štědrý večer. Viktor, Marta a malá Nela večeří. Viktor se zdá být spokojený, po dlouhé době má uvolněný výraz. Marta se podívá na otce, který ujídá vánočního kapra. Odloží příbor, vstane a vyndá ze skříňky čistý talíř. Naloží na něj novou porci a přiklopí jídlo alobalem.

MARTA:

Nelo, odnes to dolů.

Nelina židle zaskřípe o podlahu. Dívka vstane od stolu a vezme si od matky talíř. Neodejde s ním hned, ale zůstane stát vedle Marty a podívá se stejně jako ona na dědečka. Viktorovi ztuhla tvář. Odloží příbor. Sevře mezi prsty sváteční ubrus.

VIKTOR:

Nikam nechod'. Tam dole nemá nikdo právo slavit Vánoce.

Viktor se zarazí. Jakoby se sám zalekl toho, co právě řekl.

MARTA:

Jistěže má.

Marta kývne na Nelu, ta s talířem odejde z kuchyně. Za chvíli se za ní ozve klapnutí dveří. Marta se podívá zpátky na Viktora.

MARTA:

Kdyby tě viděla máma.

Viktor odsune svůj talíř a pomalu vstane od stolu. Těžkými kroky odejde z místnosti pryč.

Obr. 106. Int. Noc.

V obývacím pokoji svítí malý stromek. V gramofonu hraje deska s koledami. Viktor sedí ve svém křesle. Malá Nela s Martou na pohovce. Na stole před nimi leží potrhané balící papíry. Nela si listuje novou knihou. Marta ji při tom pozoruje. Přes ramena má přehozenou novou šálu. Nela vstane a skloní se pod vánoční stromek pro poslední dárek. Dojde s ním k dědečkovi. Položí mu balíček do klína. Viktor se na vnučku podívá, potom sklopí oči na dárek. Zůstane sedět nehybně, dárek si nerozbalí. Nela si povzdychne a sama začne trhat vánoční papír. Vybalí z něj ručně vázaný sešit.

MALÁ NELÁ:

Ten je pro tebe. Zase na tvoje pozorování. Nebo na tvoje příběhy.

Viktor se podívá na Nelu, potom obrátí svoje oči zpátky do tmy za sklem. Nela mu nechá sešit ležet v klíně a vrátí se na pohovku k matce. Sníh za oknem září do tmy. Viktor položí ruce na zápisník. Má vlhké oči. Snad únavou, snad je dojatý.

Obr. 107. Ext. Den.

Je jaro. Malá Nela se vrací ze školy domů. Přejde přes dvůr a ze zvyku nahlédne za roh na zahradu. Na lavičce tam sedí Viktor. Nela odloží tašku do trávy a dřepne si na zem. Dívá se na dědečka.

Obr. 108. Int. Den.

Dospělá Nela ve spodním patře domu vytírá podlahu. Marta sedí na pohovce a prohlíží si staré fotografie, které zbyly v bytě po sousedech. Nela vymáchá mop a otočí se na matku. Marta zachytí Nelin pohled.

MARTA:

Pojď si na chvíli odpočinout.

Nela odloží kýbl s mopem a sedne si na pohovku vedle Marty. Nahlédne přes rameno na fotografie v jejím klíně. Jsou to nejružnější rodinné portréty. Nela vezme do ruky podobenku mladé blondaté dívky. Je to velmi mladá Klaudie stojící na špičkách v bílé baletní sukénce. Vypadá velmi krásně a křehce. Nela se natáhne pro další fotografie. Vidí mladý pár s dítětem v náručí. Portrét starého pána v uniformě a obrázek asi osmileté Klaudie v holínkách na dvoře nějakého venkovského domu.

NELA:

Stejně je zvláštní, jak je dědeček nenáviděl. Neulevil se mu ani, když tady bylo konečně zase prázdno. Výhra nevýhra. Najednou to zabalil.

Marta se podívá na Nelu. Obrázky se jí míhají rukama, Nela na ně hledí se zaujetím, občas je otočí, aby se podívala na perem napsaný rok na jejich rubu. Marta dál hledí do Neliny tváře.

MARTA:

Tak to nebylo.

NELA:

Ne?

Nela zvedne hlavu od fotografií a podívá se na matku. Ta zavrtí hlavou. Nela zůstane hledět v zamyšlení kamsi před sebe.

Obr. 109. Int. Den.

Nela (asi 21) stojí s Martou na schodišti jejich domu. Z dveří do spodního bytu vyjde Klaudie s kufrem. Zestárkla, blondatou barvu jejich vlasů nahradila stříbrná. Klaudie se zastaví uprostřed haly pod křišťálovým lustrem a podívá se nahoru na schodiště. Marta s Nelou sejdou dolů za sousedkou. Doprovodí ji ke dveřím, podají si ruce na rozloučenou. Klaudie zmizí za dveřmi. Když se Nela s Martou vrátí do haly, vidí Viktorova záda mizející po schodišti do dveří jejich bytu.

Obr. 110. Int. Den.

Nela (21) sedí na parapetu v otevřeném okně svého pokoje. Potrhává si cosi v knize, jednou rukou si chrání oči před sluncem, které na ni zvenku dopadá. Nela zvedne oči od knihy a podívá se do zahrady. Zrovna kvete třešeň. Pod jejími rozkvetlými větvemi na lavičce sedí nehybně Viktor. Jeho vlasy mají stejnou barvu jako třešňové květy. Nela sklopí oči zpátky do knihy. Nezaostří však hned zpátky na její řádky, ale hledí zamyšleně kamsi pod ně do spodu stránky, kam tužkou vykreslí pár tahů nějaké abstraktní čmáranice.

Obr. 111. Int. Den.

Nela (21) vejde do kuchyně a otevře lednici. Prohlédne si její obsah a zase ji zavře. Projde do obývacího pokoje. Za stolem tam sedí Marta a opravuje písemky. Nela chvíli hledí

na mezi rámem dveří, potom se posadí nad ní na opěradlo pohovky a pozoruje ji přes ramena.

NELA:

Jmenujte tři romány Aloise Jiráska z doby husitské. Co to je za nesmysl?

MARTA:

Jen si vzpomeň, co sis vytáhla u maturity.

NELA:

No právě.

MARTA:

Osnovy jsou jasný.

NELA:

Blbost. Konečně můžeš učit něco pořádného. Něco, co jsi donedávna ještě nemohla a ty pořád učíš Jiráska.

Marta se pro sebe usměje, je vidět, že si myslí svoje.

MARTA:

Myslím, že by ses měla jít místo filosofování o něčem, čemu nerozumíš, sama radši učit. Máš zítra zkoušku, nebo ne?

Nela protočí oči v sloup a seskočí z pohovky.

Obr. 112. Int. Den.

Nela (21) vejde do svého pokoje. Neposadí se hned ke stolu, ale zůstane svrchu hledět na hřbet staré vazby svojí učebnice. Mezi zahnědlou textilií vystupují zlatá písmenka - HISTORIE MODERNÍHO VĚKU. Nela se zamračí a knihu odsune

na okraj stolu. Vyhlédne z okna. Na zahradě, ve stejné pozici jako před tím sedí její dědeček.

Obr. 113. Int. Den.

Nela (21) vejde do předsíně a odhodí vztekle tašku i boty. Matka za ní vyhlédne od kuchyňského stolu.

MARTA:

Co se děje? Vyhodili tě?

NELA:

Ne.

MARTA:

Tak co?

Nela vejde za matkou do kuchyně.

NELA:

Ale nic. Chce se mi tam z toho zvracet. Profesor, co mě u přijímaček zkoušel z Říjnový revoluce, se teď tváří, že je největší odborník na současnou britskou zahraniční politiku.

MARTA:

Buď ráda, že to máš za sebou. Tolik ses tý zkoušky bála.

NELA:

Je to tady marný. Vůbec nic se vlastně nezměnilo.

Nela nahlédne otevřenými okny do obývacího pokoje. V houpacím křesle tam sedí Viktor a hladí jako vždy kamsi před sebe.

Obr. 114. Int. Den.

Nela (21) vejde do svého pokoje. Natáhne se do postele. Podívá se na vysoký zašedlý strop nad sebou. Pukliny a skvrny na omítce vykreslují na zdi imaginární mapu. Nela zvedne ruku a nataženým ukazováčkem se snaží obrys pomyslně obkroužit. Nechá ruku spadnout na peřinu vedle sebe. Zavře oči.

Obr. 115. Int. Den.

Nela sedí s Martou na pohovce v obývacím pokoji spodního patra domu. Nela má v klíně položené rodinné fotografie sousedů a hledí před sebe. Pomalu otočí hlavu na Martu.

NELA:

Tak proč to děda podle tebe vzdal?

MARTA:

Nelo, to přece moc dobře víš.

Nela skloní hlavu. Obě ženy zůstanou sedět. Nehybně a tiše.

Obr. 116. Int. Noc.

Nela (21) se probudí v noci ve své ložnici. Vstane a posadí se na posteli. Chvilí hledí před sebe do tmy, pak prudce vstane.

Obr. 117. Int. Noc.

Nela (21) v noční košili prochází chodbou. Dveře do všech pokojů jsou zavřené. Co nejtišeji našlapuje bosýma nohama na podlahu. Vejde až do obývacího pokoje, snaží se, aby při otevírání dveří udělala co nejmenší hluk. Vše v pokoji je prázdné a všechno je pečlivě urovnané na svém místě. Houpací křeslo pod oknem, papíry její matky na stole, zatížené jejími brýlemi. Nela proklouzne prostorem a na chvíli ho svým pohybem oživí. Jakmile její silueta zmizí v kuchyni, zase všechno znehybní.

Obr. 118. Int. Noc.

Nela (21) v noční košili schází po schodech jejich domu dolů. Na chvíli se zastaví pod schody a rozhlédne se. Všude leží tma, jen záclony mezi těžkými závěsy do ní trochu září svou bělostí. Nela udělá několik kroků halou. Zastaví se. Snaží se zaostřit na koberec. To se jí ale ve tmě příliš nedaří. Pokusí se udělat dlouhý krok a překročit onu rozvrzanou parketu, které se vždy snažila vyhýbat. Tentokrát však neuspěje. Podlaha pod jejíma nohama zavrže. Nela se znovu rozhlédne kolem sebe. Když očima nezachytí žádný pohyb, přejde až ke dveřím. Vezme za jejich kliku. Dveře k sousedům ale v její ruce nepoleví.

Obr. 119. Ext. Den.

Je jarní večer. Třešňové květy v zahradě už shodily svoje lístky. Ty se válí zahnědlé mezi trávou i po dvoře. Viktor sedí na lavičce na obvyklém místě. Tam, kde sedávala Klaudie. Zestárl, ramena mu povisla. Již nesedí tak zpříma, jak míval ve zvyku. Nela (21) sedí v podřepu kousek za ním. Vedle ní na zemi neleží školní taška ale kabelka. Nela se po ní natáhne, vstane a posadí se na lavičku vedle Viktora. Ruce si složí do klína stejně jako on. Podívá se na dědečka. Viktor na vnučku nereaguje, sedí dál nehybně.

NELA:

Dědo, pojedu pryč.

Viktor se podívá na Nelu. Pak zase sklopí oči zpátky do země. Rukama sevře okraj lavičky. Nela si všimne jeho zaťatých prstů. Přitáhne si límec své košile blíž ke krku, jako kdyby jí proběhl mráz po zádech.

Obr. 120. Int. Den.

Nela (21) sedí se svou matkou v kuchyni. Marta se tváří vážně a vypadá unaveně.

MARTA:

Řekneš mi to jen tak.

NELA:

A jak bych ti to měla říct?

MARTA:

Je ti úplně jedno, co si o tom myslím.

NELA:

To není pravda.

MARTA:

Co když s tím nesouhlasím?

NELA:

Jsem dospělá.

MARTA:

Tak vidíš.

Nela si povzdychne. Marta prudce odsune židli a vstane od stolu.

Obr. 121. Int. Den.

Nela (21) si nahodí ve svém pokoji na záda velký batoh, rozhlédne se kolem sebe a vyjde ven z pokoje. Projde chodbou až ke dveřím do obývacího pokoje. Ještě se ohlédne za sebe na podlahu pod jejíma nohama, dveře na balkón na konci chodby, šatní skříň i prázdný věšák, kde dříve visela Viktorova vzduchovka. Potom opatrně stiskne kliku a vejde do obývacího pokoje. Ve svém křesle u okna sedí Viktor, Marta čeká v pohovce. Jakmile dceru uvidí, vstane.

Nela se podívá na Viktora. Viktor hledí do zahrady, vnučky si nevšímá. Nela přejde k dědečkovi. Stoupne si za jeho záda a položí mu ruce na ramena. Zadívá se stejně jako on do zahrady. Třešeň je plná červených plodů, kolem jejích větví krouží několik špačků. Z venku se ozve klakson auta. Nela přešlápne, ještě jednou se podívá na dědečka. Pomalu odtáhne ruce, které měla na jeho krku. Otočí se k Martě. Udělá směrem k ní několik pomalých kroků. Zastaví se kousek před ní. Obě ženy chvíli hledí do země. Nela se nakonec osmělí a popojde až k matce. Po krátkém zaváhání ji nakonec sevře i v náručí. Marta se dceři vysmýkne. Nedívá se jí zpříma do tváře, aby nebylo vidět, že je smutná. Nela se pokusí o úsměv a odejde z pokoje.

Obr. 122. Ext. Den.

Nela (21) vyjde z domovních dveří, sejde schody a vydá se k brance. Uprostřed dvora se ještě zastaví a ohlédne se k oknu do obývacího pokoje. Za oknem stojí Marta. Nela trochu posmutní. Udělá pár kroků a ještě jednou se ohlédne. Vedle Marty se postaví ještě jedna silueta. Je to Viktor, který se zvedl ze svého houpacího křesla. Nela je překvapená, usměje se. Viktor zasalutuje. Nela zůstane stát, jako by váhala, jestli se nemá vrátit zpátky. Na ulici znovu zatroubí taxi. Nela si narovná batoh na zádech a pospíchá k brance. Ještě než nastoupí, snaží se znovu zaostřit na okno. Již ale na to, co se rýsuje za jeho sklem, nedohlédne.

Obr. 123. Int. Den.

Nela (24) sedí s matkou na pohovce. Jedna se podívá druhé do tváře, pak ve stejnou chvíli zvednou oči k oknu. Pod oknem, v invalidním vozíku, který tam zbyl po starém pánovi sedí Viktor. Viktor se otočí od okna k dceři a vnučce.

VIKTOR:

Byla jsi pryč dlouho. Moc dlouho.

Nela sklopí oči. Viktor zpříma hledí na vnučku.

VIKTOR:

Teď tu zůstaneš?

MARTA:

Tati, nech ji.

Nela se ošije, podívá se na matku, potom na dědečka a nakonec kývne.

VIKTOR:

Myslím, že bys tu už měla zůstat.

Nela se tváří vzpurně jako malé dítě.

NELA:

Proč myslíš?

Do pokoje vejde Anna ve svých dlouhých modrých šatech. Posadí se vedle Viktora na opěrku jeho křesla.

VIKTOR:

Proč? Sama dobře víš. Jsi jediná, kdo to tady dokáže dát dohromady.

Nela se sama pro sebe usměje. Podívá se znovu na fotografie ve svém klíně.

NELA:

Jen jestli to ještě jde.

MARTA:

Říkala jsi něco?

Nela zvedne oči k oknu, dědeček ani babička tam už nesedí. Marta vstane a pustí se znovu do uklízení. Nela chvíli matku ze sedačky zamyšleně pozoruje, potom se zvedne a natáhne se po mopu, který mezitím odpočíval opřený v koutě.

Obr. 124. Int. Noc.

Nela s Martou stojí uprostřed obývacího pokoje ve spodním patře domu. Rozhlíží se okolo sebe. Pokoj září čistotou. Vše je na svém původním místě. Jen fotografie drží Nela ve své ruce. Marta se natáhne po vypínači. Zhasne. Za ženami se ozve bouchnutí dveří.

Obr. 125. Int. Noc.

Nela sedí s Martou u kuchyňského stolu. Jsou oblečené ještě stále v pracovním oblečení, rozcuchané a trochu ušmudlané. Mají před sebou otevřenou láhev vína.

MARTA:

Tak kdy odjíždíš?

Nela se zhluboka nadechne, možná si povzdychne.

MARTA:

Promiň, ale nejsi mi to sama schopná říct. Tak se musím zeptat.

NELA:

Co když tady zůstanu?

Marta je překvapená, ale zároveň trochu popuzená.

MARTA:

Jak, co když? To přece musíš vědět,
co máš v plánu. Asi máš nějaký
povinnosti a....

NELA:

Vím. Zůstanu.

Marta neví, co má říci. Je potěšená a zároveň stále trochu
vyvedená z míry. Dopije svoji skleničku.

MARTA:

Nechceš se vykoupat?

Nela se zatváří podobně překvapeně, jako před tím její
matka.

Obr. 126. Int. Noc.

Nela leží s Martou ve vaně. Pozoruje kapky, které se sráží
na dlaždičkách a stékají zašlými spárami dolů. Marta si
prohlíží dceru a jemně se usmívá. Na kudrnách Neliných
vlasů se uchytilo několik trsů pěny. Nela si všimne matčina
pohledu.

NELA:

Co?

Marta zavrtí hlavou a usměje se. Nela si polije ramena
trochou vody, potom se podívá zpátky na matku.

MARTA:

Umyju ti vlasy.

Nela kývne. Otočí se k matce zády a podá jí sprchu. Marta si klekne a začne dceři umývat vlasy. Proud vody spojuje jednotlivé prameny a natahuje je. Marta nalije Nele na temeno šampón. Bere do ruky pramen po prameni a plní je duhovými bublinkami. Ty po chvíli stečou s dalším proudem vody po vlasech a zádech její dcery dolů. Nela si zakryje oči dlaněmi.

Obr. 127. Int. Den.

Prší. Nela vyjde na zahradu. Má na sobě žlutou pláštěnku, která jí je malá. Rukávy Nele končí u předloktní, patentky dopne jen kolem pasu. Urnu drží v jedné ruce v náručí, druhou rukou za sebou táhne rýč. Rýč nadskakuje nad drny v mokré trávě. Marta vyjde ve větrovce a holínkách po chvíli za ní. Choulí se před kapkami padající z jarní přeháňky. Obě ženy se zastaví uprostřed zahrady. Rozhlížejí se kolem sebe. Váhají, které místo zvolit. Nakonec se Nela zadívá na vysoký modrý smrk v odlehlém zadním rohu. Otočí se na matku. Ta kývne. Nela dál nepřemýšlí a rozejde se směrem ke smrku. Marta ji následuje. Zůstanou stát pod korunou stromu. Nela hledá mezi kořeny nejlepší místo, kde začít kopat. Když se zdá, že ho našla, postaví urnu na zem a zaboří neohrabaně rýč do země. Marta ji pozoruje, ruce schované v rukávech větrovky jako v zimním rukávníku. Voda jí stéká z čela na nos.

Obr. 128. Int. Den.

Nela s Martou stojí u okna. Dívají se skrz záclonu do zahrady, kde kvete stará třešeň. Nela odhrne záclonu. Marta se lekne a trochu odstoupí, aby nebyla za sklem vidět. Potom se sama nad svou reakcí usměje. Udělá krok zpátky k Nele. Na dvoře pod jejich oknem je zaparkovaný velký stěhovací vůz. Dva muži v montérkách z něj vykládají kusy nábytku. Mladý muž v civilu se jim snaží pomáhat. Opodál stojí jeho těhotná žena. Žena se ohlédne nahoru do okna, za kterým stojí Marta s Nelou, a usměje se. Nela jí zamává nazpět, Marta také zvedne ruku na pozdrav.

NELA:

Jaký myslíš, že budou?

Marta se podívá na pianino, které zrovna muži v montérkách vynášejí ze stěhovacího vozu.

MARTA:

Asi celkem hlučný.

Muži v montérkách nesou pianino do domu. Mladý pár je následuje.

KONEC